

T. C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**ORTAOKUL 6. 7. 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BAĞLANMA STİLLERİ İLE
ALGILANAN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Hilal BALCI

Psikoloji Ana Bilim Dalı
Psikoloji Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı Dr. Öğr.Üyesi Şahide Güliz KOLBURAN

MAYIS 2019

T. C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**ORTAOKUL 6. 7. 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BAĞLANMA STİLLERİ İLE
ALGILANAN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hilal BALCI

Y1312.270067

Psikoloji Ana Bilim Dalı
Psikoloji Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı Dr. Öğr.Üyesi Şahide Güliz KOLBURAN

MAYIS 2019

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ ONAY FORMU

Enstitümüz Psikoloji Anabilim Dalı, Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı Y1312.270067 numaralı öğrencisi **Hilal BALCI**'nın "**ORTAOKUL 6.7.8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN, BAĞLANMA STİLLERİ İLE ALGILANAN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 13.06.2019 tarih ve 2019/13 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından oybirliği/oyçokluğu ile Tezli Yüksek Lisans tezi 28.06.2019 tarihinde kabul edilmiştir.

<u>Unvan</u>	<u>Adı Soyadı</u>	<u>Üniversite</u>	<u>İmza</u>
ASIL ÜYELER			
Danışman	Dr. Öğr. Üyesi	Şahide Güliz KOLBURAN	İstanbul Aydın Üniversitesi
1. Üye	Dr. Öğr. Üyesi	Elif Özge ERBAY	İstanbul Aydın Üniversitesi
2. Üye	Prof. Dr.	Ahmet ŞİRİN	Marmara Üniversitesi
YEDEK ÜYELER			
1. Üye	Dr. Öğr. Üyesi	Hakan İŞÖZEN	İstanbul Aydın Üniversitesi
2. Üye	Dr. Öğr. Üyesi	Derya DENİZ	İstanbul Kültür Üniversitesi

ONAY

Prof. Dr. Ragıp Kutay KARACA
Enstitü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Ortaokul 6.7.8. Sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri ile algılanan problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadar ki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (31/05/2019).

Hilal BALCI

ÖNSÖZ

Yüksek lisansım ve tez sürecinde bana her daim destek olan, yol gösteren ve bunu en içten duyguları ile yapan tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Şahide Güliz KOLBURAN'a sonsuz teşekkürler ederim.

Bu çalışmayı yaparken geçirdiğim zor günlerde, bir cümlesi ile tezime devam etmeme vesile olan; Lisans ve Yüksek Lisans derslerimde değerli bilgileriyle zenginleştiğim, her bir sohbetiyle bana yeni ufuklar açan çok değerli hocam Prof. Dr. Mahmut ARSLAN'a teşekkürü bir borç bilirim.

İstatistik çalışmalarında bana yol gösteren ve desteğini esirgemeyen; Dr. Öğr. Üyesi Vildan GÜLPINAR'a çok teşekkür ederim.

Anket izin ve uygulama sürecinde benden yardımlarını esirgemeyen Şehit Beşir BALCIOĞLU Orta Okulu Müdürü ve İdari Öğretmenlerine; Dr. Ayla Savaş Orta Okulu Müdürü ve Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen Hüseyin Kurt' a teşekkür ederim.

Bu çalışmanın oluşmasında bugüne kadar beni yetiştiren; annem, babam ve tüm öğretmenlerime sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Mayıs 2019

Hilal BALCI

Psikolog

İÇİNDEKİLER

Sayfa

YEMİN METNİ	iii
ÖNSÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
ÇİZELGE LİSTESİ.....	vii
ŞEKİL LİSTESİ.....	viii
ÖZET.....	ix
ABSTRACT	x
1. GİRİŞ	1
1.1 Çalışmanın Amacı	3
1.2 Çalışmanın Problemi	3
1.3 Çalışmanın Önemi	3
1.4 Çalışmanın Planı.....	4
1.5 Çalışmanın Olası Katkıları	4
2. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	5
2.1 Bağlanma	5
2.1.1 Bağlanma tanımı	5
2.1.2 Bağlanma kavramının tarihsel gelişimi	8
2.1.3 Bowlby bağlanma kuramı	9
2.1.4 Bağlanmayı açıklayan diğer kuramlar	10
2.1.5 Bağlanma evreleri	11
2.1.6 Bağlanma modelleri	13
2.1.7 Bağlanma ve psikopatoloji.....	15
2.1.8 Bağlanma ile ilgili araştırmalar.....	16
2.2 Problem Çözme	17
2.2.1 Problem çözme tanımı	18
2.2.2 Problem çözme ile ilgili kavramlar.....	18
2.2.3 Problem çözme süreci.....	21
2.2.4 Problem çözme yaklaşımları.....	25
2.2.5 Problem çözme ile ilgili araştırmalar	27
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	29
3.1 Araştırmanın Amacı	29
3.2 Araştırmanın Problemi	29
3.3 Alt Amaçlar	29
3.4 Araştırmanın Önemi	30
3.5 Araştırmanın Yöntemi	31
3.6 Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	32
3.6 Araştırmanın Modeli	33
3.7 Verilerin Toplanması.....	33
3.8 Verilerin Analizi	34

4. BULGULAR	35
4.1 Ölçeklerin Geçerlilik ve Güvenirlik Analizi Sonuçları	35
4.2 Tanımlayıcı İstatistikler	36
4.3 T Test ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları ve Yorumlanması	38
4.3.1 Bağlanma stillerinin demografik değişkenlere göre T test ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları ve yorumlanması	38
4.3.2 Çocukluk çağı problem çözme tutumlarının demografik değişkenlere göre T test ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları ve yorumlanması.....	43
4.4 Bağlanma Stilleri ile Çocukluk Dönemi Problem Çözme Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	49
5. TARTIŞMA	52
5.1 Bağlanma Stilleri Açısından.....	52
5.1.1 6.7.8. sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri cinsiyetleri açısından farklılaşmakta mıdır?	52
5.1.2 6.7.8. sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri sınıfa göre farklılaşmakta mıdır?	54
5.1.3 6.7.8. sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri anne eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?	56
5.1.4 6.7.8. sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri baba eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?	57
5.2 Algılanan Problem Çözme Becerileri Açısından	59
5.2.1 6.7.8. sınıf öğrencilerinin algılanan problem çözme becerileri cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?	59
5.2.2 6.7.8. sınıf Öğrencilerinin algılanan problem çözme becerileri sınıflarına göre farklılaşmakta mıdır?.....	60
5.2.3 6.7.8. sınıf öğrencilerinin algılanan problem çözme becerileri annenin eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?.....	62
5.2.4 6.7.8. sınıf öğrencilerinin algılanan problem çözme becerileri babanın eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?.....	63
5.3 Bağlanma Stilleri İle Algılanan Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki Açısından.....	65
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	71
KAYNAKLAR	74
EKLER	81
ÖZGEÇMİŞ	95

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 4.1: Ölçeklere Ait Güvenirlilik Analizi Sonuçları.....	36
Çizelge 4.2: Öğrencilere Ait Demografik Değişkenlerin Dağılımı	37
Çizelge 4.3: 6.7.8.Sınıf Öğrencilerinin Bağlanma Stillerinin Cinsiyete Göre Farklılaşmasına İlişkin T Testi.....	39
Çizelge 4.4: 6.7.8.Sınıf Öğrencilerinin Bağlanma Stillerinin Sınıfa Göre Farklılaşmasına İlişkin Anova	40
Çizelge 4.5: 6.7.8.Sınıf Öğrencilerinin Bağlanma Stillerinin Anne Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA.....	41
Çizelge 4.6: 6.7.8.Sınıf Öğrencilerinin Bağlanma Stillerinin Baba Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin Anova	42
Çizelge 4.7: 6.7.8.Sınıf Öğrencilerinin Algılanan Problem Çözme Becerilerinin Cinsiyete Göre Farklılaşmasına İlişkin T Testi	43
Çizelge 4.8: 6.7.8.Sınıf Öğrencilerinin Algılanan Problem Çözme Becerilerinin Sınıfa Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA	45
Çizelge 4.9: 6.7.8. Sınıf Öğrencilerinin Algılanan Problem Çözme Becerilerinin Anne Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA	46
Çizelge 4.10: 6.7.8. Öğrencilerinin Algılanan Problem Çözme Becerilerinin Baba Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA.....	48
Çizelge 4.11: Bağlanma Stilleri İle Algılanan Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Korelasyon Analizi	50

ŞEKİL LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 2.1: Bağlanmanın Kapsamı	7
Şekil 2.2: Bağlanma Evreleri	12
Şekil 2.3: Dörtlü Bağlanma Modeli	14
Şekil 2.4: Problem Çözmenin Kapsamı	19
Şekil 2.5: Eleştirel Düşünme Becerisi Özelinde Problem Çözme Süreci	22
Şekil 2.6: Farklı Disiplinler Açısından Problem Çözme Aşamaları	24
Şekil 2.7: Problem Çözme Yaklaşımlarında Belirleyici Bir Etken Olarak Özyeterlik Algısı	26

ORTAOKUL 6. 7. 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BAĞLANMA STİLLERİ İLE ALGILANAN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

İnsanlar hayatlarının farklı evrelerinde farklı problemlerle mücadele etmek durumundadır. Karşılaşılan problemlere çözüm getirilme biçimleri bireylerin bağlanma stilleri ile ilişkilendirilen bir konudur. Bu çalışmanın temel amacı ortaokul 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri ve algılanan problem çözme düzeyleri ilişkisinin açıklanmasıdır. Öğrencilere yönelik anket uygulanan çalışmada YİYE-II Orta Çocukluk Ölçeği ve Çocuklar İçin Problem Çözme Envanterinden yararlanılmıştır. Araştırmaya İstanbul ilindeki farklı ortaokullarda eğitim gören 351 öğrencinin katılımı sağlanmıştır. Bağlanmanın geçmişte çocukluk dönemi ile sınırlı bir biçimde ele alındığını göstermekte iken; günümüzde beşikten mezara bağlanmanın etkileri olduğu ve yetişkinlik dönemine kadar bağlanmanın araştırıldığı vurgulanmaktadır. Bağlanma, çocuk ile anne arasındaki etkileşimi açıklamak için kullanılsa da bağlanmanın çocuğa bakım veren kişi ile çocuk arasında gerçekleşebildiği, sadece anne-çocuk etkileşimiyle sınırlandırılmayacağı görülmüştür. Problem çözme becerisi çalışmada insanların farklı alanlarda ve sık bir şekilde karşılaştıkları sorunlara çözüm getirebilmeleri için ihtiyaç duyulan bir yetenek olarak açıklanmıştır. Problem çözme becerisinin problem çözme becerisine güven, özdenetim, kaçınma olmak üzere üç boyuttan oluştuğu yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. Çalışmada elde edilen sonuçlara göre kaygılı bağlanma ile problem çözme becerisine güven arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Kaygılı bağlanma ile özdenetim arasındaki ilişkiye yönelik yapılan değerlendirmede yine negatif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Kaçınan bağlanma ile Problem çözme becerisine güven arasındaki etkileşim de negatif yönlü ilişkilerin varlığını ortaya koymaktadır. Ortaokul 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin verdiği yanıtlarla bu sonuçların elde edilmesi çalışmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Bağlanma stilleri, Problem çözme becerisi, Kaygılı bağlanma, Kaçınan bağlanma.*

INVESTIGATING THE CORRELATION BETWEEN THE ATTACHMENT STYLES AND THE LEVEL OF PERCEIVED PROBLEM SOLVING SKILLS OF 6TH,7TH, 8TH SECONDARY SCHOOL STUDENTS

ABSTRACT

Human has challenges different types of problems in different period of their lifes. The styles of solution to the encountered problems are issue with regard to the attachment styles of individuals. The main purpose of this study is to explain the correlation between the attachment styles and perceived problems solving skills of 6th, 7th, 8th secondary school students. It has been used YIYE-II secondary childhood scale and solving problems inventory for children in study which has been performed for students. In the study it was provided that participating 351 students from different secondary schools in Istanbul. It shows that attachment had been dealt with limitedly to childhood period in the past; nowadays, it is emphasized that cradle-to-grave attachment has effects and that attachment is investigated until adulthood period. Even though attachment is used to explain the interaction between child and mother, it has been seen that attachment can occur between child and childminder, it cannot be limited only to child-mother interaction. Solving problem skill has been explained as a required skill to be able to find solution for frequently encountered problems in different areas in the study. It has been reached some results that solving problem skills consist of three aspects such as trust, self-control and avoidance. According to obtained results in the study there is a negative correlation between anxious attachment and problems solving skills. It has been also determined that there is a negative correlation about performed the evaluation between anxious attachment and self-control. The interaction of between avoidant attachment and the confidence to problems solving skills also shows that there is a negative correlations. Obtaining the results by through the reponses get from 6th, 7th, 8th grade students constitute the limitation of the study.

Keywords: *The styles of attachment, Problem solving skills, Anxious attachment, Avoidant attachment.*

1. GİRİŞ

İnsan, doğduğu andan itibaren bakıma muhtaç olup, diğer canlılar içinde kendi başına yaşayabilir hale gelmesi, diğer memeli canlılar içinde en uzun süre alan varlıktır. Her ne kadar belli olgunluğa ulaştıktan sonra fizyolojik ihtiyaçlarını kendi başına görebilir olsa da, duygusal, psikolojik ve sosyal açıdan tek başına kalabilen bir varlık değildir. İnsanın yaşamak için diğerlerinin yardımına bağımlı oluşu, toplum yaşamına katılan insanların birbirine bağlılığı gibi olgular, insanda diğer insanlarla ilişkiye girme yönünde köklü bir ihtiyacın varlığına işaret eder. Bu da bağlanma kavramıyla birlikte açıklanmaktadır. Çalışmada bağlanmaya yönelik kapsamlı bir biçimde açıklama getirilmesi tasarlanmaktadır.

Sosyal bir varlık olan insan, çocukluk döneminden itibaren yakın çevresiyle olan ilişkilerinin etkisi altında gelişim göstermektedir. Çocukluk döneminden itibaren fiziksel ve duygusal açıdan bireyin sağlıklı bir biçimde gelişim gösterebilmesi için anne ile çocuk ilişkisinin niteliği belirleyici olmaktadır. Bu da bağlanma konusunun açıklanmasında önemli bir yere sahiptir. Anne-çocuk arasındaki ilişkilerin kalitesine göre çocuğun gelecekteki hayatının temelini atılması gerçekleştiği için bağlanma üzerinde durulması gereken konulardan birisidir ve bağlanmanın bu yönü, çalışma konusunun seçilmesindeki temel etkenlerden bir tanesidir.

Bağlanmanın insan hayatındaki önemi açıklanırken birçok farklı konuda da yeri olduğu dikkat çekmektedir. Bağlanma teorisiyle birlikte insanların stresli bir anda neler hissettikleri, olaylara karşı nasıl tepkiler verdikleri, olayları anlama ve yorumlama biçimleri, baskı ile nasıl başa çıkacağı gibi konularda açıklamalar bulunmaktadır (Yıldızhan, 2017). Bu da bağlanmanın farklı açılardan değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır.

Bebeklikten itibaren başlayan bağlanma ilk başlarda bakıcı konumundaki anne ya da başka bir kişi ile kurulan bağı içermektedir. Ancak hayatın ilerlemeye

başlaması ile birlikte bağlanmanın farklı tarafların varlığını kapsamaması söz konusu olmaktadır. Bu nedenle bağlanmanın hayatın evrelerine göre ayrı biçimde incelenmesi gerekmektedir. Çalışmada böyle bir şekilde ilerleme kaydedilmesi planlanmaktadır.

Bowlby, bağlanma kuramını ortaya koyan kişidir ve bağlanma konusundaki çalışmalarıyla tanınmaktadır. Bowlby'nin bağlanma ile ilgili literatüre önemli katkıları bulunduğu için çalışma kapsamında Bowlby'nin bağlanma kuramının ayrıntılı biçimde ele alınması uygun görülmüştür. Bunun dışındaki bağlanma modellerine de çalışmanın planında yer verilmiştir.

Hayatın her evresinde farklı nitelikte problemler ile karşılaşmaktadır. Bu nedenle insanların problem çözme konusunda yeterliliğe sahip olmaları beklenmekte ve gerekmektedir. Karşılaşılan sorunların içeriğine göre farklı problem çözme becerilerine sahip olunması gerekliliğinden bahsedilebilir. Bununla birlikte insan hayatının kendine özgü yönleri problem çözme konusunun geniş bir kapsama sahip olmasını da beraberinde getirmektedir. Çocukluk döneminden itibaren çözüm üretilmesi gereken problemler insanın hayatında varlığını göstermektedir ve bu durum bağlanma ile birlikte problem çözme becerisinin araştırma konusu olarak seçilmesinde etkili olmuştur.

Problem çözme becerisi, insanların hayata uyum sağlamasını kolaylaştıran becerileri içermektedir. Bir problemin ortaya çıkmasıyla birlikte problemi algılama, durumu analiz etme, bilgi toplama, çözüm için bilgileri derleme ve uygun bir biçimde çözüm getirme gibi becerilerin varlığı kendisini göstermektedir (Gür ve Hangül, 2015). Bu yönüyle problem çözme, birden fazla yeteneği içeren bir süreç olarak görünmektedir. Duygusal açıdan sahip olduğu içerik, problem çözmenin bağlanmayla ilişkisinde öne çıktığı için çalışmada üzerinde daha yoğun bir biçimde durulmaktadır. Çalışmanın temel hedeflerinin gerçekleştirilmesi noktasında bağlanma stilleri ve problem çözme becerisi arasındaki etkileşimin belirleyici rolleri bulunmaktadır.

1.1 Çalışmanın Amacı

Ortaokul 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri ve algılanan problem çözme düzeyleri arasındaki ilişkisinin açıklanması çalışmanın temel amacı olarak belirlenmiştir. Çalışmada ayrıca ergenlik döneminde bağlanma stilinin problem çözme açısından etkili olup olmadığının araştırılması da amaçlanmaktadır.

1.2 Çalışmanın Problemi

Bireyin bağlanma stilinin problem çözme becerisini etkilediği düşüncesi çalışmanın problem durumunu meydana getirmektedir. Çalışmanın problem cümlesi “Ortaokul 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri ve algılanan problem çözme becerileri arasında ilişki vardır” biçiminde belirlenmiştir.

1.3 Çalışmanın Önemi

Toplum oluştururan bireylerin bedensel ve ruhsal açıdan sağlıklı yetiştirilmeleri, karşılaştıkları problemleri, engellenmeleri çözmeye istekli, mücadeleci, azimli tutumda olmaları gerek toplumların gelişimi, gerekse gelecek nesillere ruhsal ve duygusal açıdan sağlıklı insan varlığının aktarılabilmesi açısından çok önemli bir yere sahiptir. Başkasının varlığına her dönemde ihtiyaç duyan insanın, başkaları ile geliştirdiği ilişki biçimleri onun sosyal, psikolojik ve duygusal açıdan sağlıklı olup olmasını, karşılaştığı problemlere yaklaşımını önemli ölçüde etkilemektedir.

Bu araştırma konusu, Ortaokul öğrenci gruplarında bağlanma biçimi ve algılanan problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla belirlenmiştir. Bu sorulara bulunacak yanıtlar; bu dönem çocuklarının eğitsel, psikolojik ve sosyolojik açıdan sağlıklı gelişimleri için gerekli politikaların geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4 Çalışmanın Planı

Çalışmanın planı aşağıda paylaşıldığı gibidir:

- Giriş bölümünde çalışmada nasıl bir yol izleneceği konusunda bilgiler paylaşılmaktadır.
- Kavramsal çerçeve, çalışmanın ikinci bölümündeki araştırmayı oluşturur. Bu kapsamda öncelikle bağlanma hakkında bilgiler verilecek, ardından problem çözme araştırılacaktır.
- Üçüncü bölümde ortaokul öğrencilerinin bağlanma stilleri ve problem çözme becerisi ilişkisine yönelik veri toplanacaktır.
- Toplanan verilerin yorumlanması ve analiz edilmesiyle ortaya çıkan bulgular, dördüncü bölümdeki incelemeyi meydana getirmektedir.
- Ulaşılan sonuçların yorumlanması ve öneriler getirilmesi ile çalışmanın son bulması hedeflenmektedir.

1.5 Çalışmanın Olası Katkıları

Bu çalışmanın bağlanma ve problem çözme ile ilgili literatüre katkıda bulunması olasıdır. Ortaokul öğrencilerinin bağlanma stillerinin problem çözme becerisi ile ilişkisinin belirlenmesi, çalışmanın katkı sağlayacağı konulardan bir tanesidir. Ayrıca bağlanma örüntülerinin etkilediği faktörlerin belirlenmesine katkı sağlayacak olan araştırma; bağlanma ve problem çözme yaklaşımları ile ilgili alanda yapılacak olan araştırmalar için yeni ufuklar açabilecektir.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

Çalışmanın ikinci bölümünde kuramsal çerçeve araştırması yapılmaktadır. Bu kapsamda öncelikle bağlanma ile ilgili incelemelerde bulunmaktadır. Bağlanmanın sahip olduğu içeriğin açıklanmasının ardından problem çözmeye ilişkin açıklamalar getirilmektedir. Bağlanma ve problem çözmeye ile ilgili araştırmalara kuramsal çerçeve araştırması gereğince yer verilmektedir.

2.1 Bağlanma

Bağlanma, insanların diğer bireylerle duygusal bağlar kurma eğilimini ifade etmektedir (Tutarel Kışlak ve Çavuşoğlu, 2006). Bağlanma ile ilgili olarak bu kısımda sırasıyla bağlanma tanımı, bağlanmanın tarihsel gelişimi, Bowlby bağlanma kuramı, bağlanmayı açıklayan kuramlar, bağlanma evreleri, bağlanma modelleri, bağlanma ve psikopatoloji, bağlanma ile ilgili araştırmalar konularına yer verilerek açıklama getirilmektedir.

2.1.1 Bağlanma tanımı

“Bağlanma Kuramı insanların kendileri için önemli olan başkalarıyla güçlü duygusal bağlar kurma eğiliminin nedenlerini açıklayan bir yaklaşımdır. Duygusal bağ kurma eğilimi ve gereksinimi yeni doğanların yaşamlarını sürdürebilmeleri için gerekli ve gelişimsel açıdan işlevsel olan bağlanma sistemini ifade eder” (Sümer ve Güngör, 1999). Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere bağlanma, bebeklik döneminden başlayarak insan hayatında yer edinen bir kavramdır denilebilir.

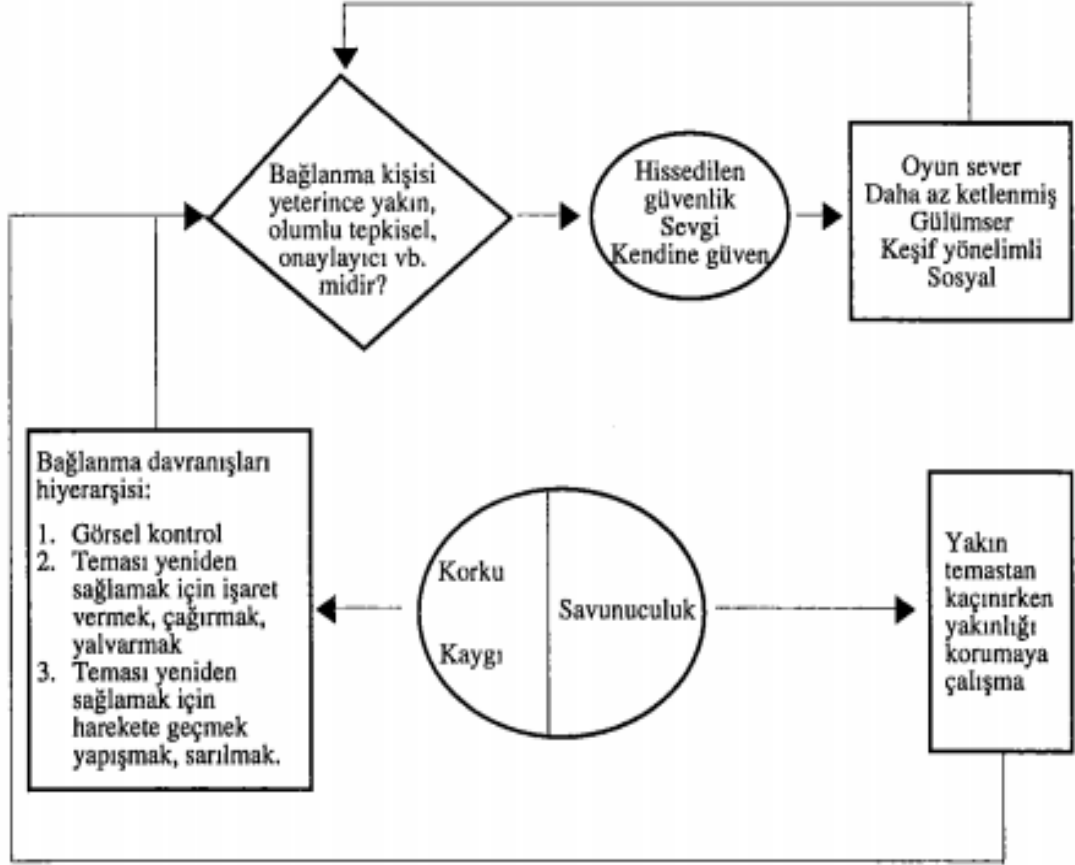
Başka bir tanımda bağlanma “insanların kendileri için önemli gördükleri kişilere karşı geliştirdikleri güçlü duygusal bağlar” şeklinde ifade edilmiştir (Morsünbül ve Çok, 2010). Bağlanma kavramını bireyin çevresiyle kurduğu

duygusal bağları odak noktasına alacak şekilde açıklayan bu tanım aynı zamanda bağlanmanın güçlü etkileşimleri içerdiğini belirtmektedir.

Daha geniş bir tanımda bağlanma şöyle açıklanmaktadır: “Bağlanma çocuk ile bakım veren kişi arasında gelişen ilişkide, çocuğun bakım veren kişiyle yakınlık arayışı ile kendini gösteren, özellikle stres durumlarında belirginleşen, tutarlılığı ve sürekliliği olan duygusal bir bağ olarak tanımlanmaktadır” (Kesebir vd., 2011). Bağlanmanın birden fazla boyutta ele alınması gereken bir kavram olduğu ve geniş bir kapsama sahip olduğu bu tanımlar aracılığıyla anlaşılmaktadır.

İnsan bağlanma ile birlikte öncelikle çevresindeki figüre olan yakınlığını devam ettirerek tehlikelerden korunmayı amaçlamaktadır. Tehlikelerden korunma ile birlikte çevrenin keşfedilmesi, bağlanma ile birlikte amaçlananlar arasında yer almaktadır (Yıldızhan, 2017). Bağlanmanın tanımlanmasında bu amaçların etrafında şekillenen açıklamaların varlığı bilinmektedir. Bu nedenle değinilen iki temel amacın bağlanma kapsamında belirleyici bir konumda olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Bağlanma hakkında çalışmanın bu kısmında yapılan tanımlar ve getirilen açıklamalar dikkate alınarak bağlanmanın kapsamına yönelik bilgiler verilecek olduğunda ortaya aşağıdaki gibi bir şekil çıkmaktadır.

Şekil 2.1: Bağlanmanın Kapsamı

Kaynak: Hazan ve Shaver, 1994.

Şekil 2.1’de görüldüğü üzere bağlanmanın kapsamında güvenlik hissi, özgüven, sevgi, keşif yönelimi, korku, kaygı, savunmacılık gibi pek çok duygunun varlığından bahsedilmesi mümkündür. Bağlanma ile ilgili açıklamalarda yer alan unsurların yukarıdaki şekil üzerinde yer alması, bağlanmanın geniş içeriğini desteklemesi bakımından önem ifade etmektedir.

Anne ve çocuk arasındaki etkileşim, bağlanmanın açıklanmasında önemli bir yere sahiptir. Anne ve çocuk arasında var olan sağlıklı bir bağlanmanın neticesinde çocuğun normal bir biçimde psikolojik gelişim sağlaması mümkün olmaktadır. Bağlanma ile ilgili süreçlerin bu örnekteki benzer olduğu savunulmaktadır (Tüzün ve Sayar, 2006).

2.1.2 Bağlanma kavramının tarihsel gelişimi

Geçmişte bebeklik ve çocuk dönemine odaklı bir biçimde açıklamaların yapıldığı bağlanma, gelinen noktada yetişkinlerin ilişkilerinde duyuşsal ve davranışsal özellikleri açıklamada kullanılmaya başlamıştır (Çalışır, 2009). Daha geniş bir alanda ele alınmaya başlaması, bağlanmanın tarihi gelişimine ivme kazandıran bir gelişme olarak kabul edilebilir.

Tarihi süreçte bağlanmanın gelişiminde bağlanma kuramını geliştiren John Bowlby'nin önemli bir yeri vardır. Ayrıca Ainsworth, Blehar, Waters ve Wall tarafından yapılan araştırmalar, bağlanmanın tarihi gelişimine katkıda bulunmuştur (Sümer, Oruçlular ve Çapar, 2015). Bağlanma konusunun daha geniş çevrelerce araştırılmaya başlaması ile birlikte gelişim hızının artması, bağlanmanın tarihi gelişiminde konuyla ilgili çalışma yapan araştırmacılara yer verilmesini gerekli kılmaktadır.

Bebek ve bakım veren kişi arasında kurulan bağı açıklamakta kullanılan bir kavram olan bağlanma, yaşadığı gelişimle birlikte çevreyi keşfetme ve güven sağlama gibi konularla iç içe olacak şekilde kullanılmaya başlamıştır (Koçak ve Karasu, 2016). Bağlanmanın tarihi gelişiminde kavramın kapsamına yeni dahil olan bu ve benzeri hususların katkılarını göz ardı etmemek gerekmektedir. Bağlanmayı araştırırken farklı konularla ilişkisinin ele alınmasını beraberinde getiren bu durum, bağlanmanın tarihi gelişimine katkıda bulunmuştur.

Bağlanma, ilk kez 1958 yılında John Bowlby tarafından kullanılan bir terim olarak bilinmektedir. Bu kullanımın ardından bağlanmanın tarihi gelişiminde bebeğin annesi ile olan etkileşiminde doğuştan gelen ilişki biçimlerine odaklanılmıştır. Bebek ve anne arasındaki ilişkilerin başlangıcında emme, ağlama, gülümseme, izleme, çağırma, bekleme gibi davranışlara yer verildiği görülmektedir (Soysal vd., 2005). Bireylerin geleceğinde önemli bir belirleyici konumunda olmaları bu davranışlara yer verilmesindeki temel neden olarak görünmektedir. Haliyle bunların her birisi bağlanmanın gelişiminde farklı düzeyde roller üstlenmiştir.

2.1.3 Bowlby bağlanma kuramı

Bağlanma hakkında araştırma yaparken kavramı ortaya koyan John Bowlby'e yer verilmesi gerekir. Bowlby bağlanma kuramını açıklarken etiyoloji, güdübilim, bilgi işleme, gelişimsel psikoloji ve psikanaliz kavramlarından yararlanmıştır (Demirdağ, 2017). Bowlby'nin bağlanma kuramını nelerin etrafında şekillendirdiğinin anlaşılması bakımından bu hususlar dikkate alınmak durumundadır.

John Bowlby tarafından geliştirilen ilişkiye olan ihtiyacın önceliğinin nesle ilişkileri ilkeleri ve benliğin ilişkiyel yapıyı üzerine kuruludur. Bowlby, bağlanma kuramını ortaya koyarken yeni etiyoloji ve sistem teorisi etrafından ilerleme kaydetmiştir (Bowlby, 1952).

Bağlanma kuramının kurucusu olarak anılması sebebiyle Bowlby tarafından ortaya koyulan bulguların kayda değer kısmı ilk niteliği taşımaktadır. John Bowlby'ye göre erken dönem çocuklukta anne sevgisinin yoksun bırakılmasının zihinsel sağlık üzerinde çok geniş kapsamlı bir etkiye sahip olabileceğinin kanıtı ve insanların kişilik gelişimi birçok kaynaktan gelmektedir (Bowlby, 1952).

Bowlby'nin bağlanma konusunda uzun süreli çalışmaları olduğu ve bu uzun süreli çalışmaların ardından bağlanma kavramının geliştiği ifade edilmektedir. 1958 yılında 'çocuğun annesine bağının doğası'; 1959 yılında 'ayrılma kaygısı'; 1960 yılında 'bebeklik ve erken çocuklukta keder ve matem' isimli makaleler, Bowlby'nin konuyla ilgili yaptığı çalışmalar kapsamında değerlendirilmektedir (Karataş, 2017). Tüm bu çalışmalar, Bowlby bağlanma kuramı açısından katkı sağlamış araştırmalar olarak görünmektedir.

Bağlanma kuramının kurucusu Bowlby'ye göre güvence üssü, yakınlığı koruma, güvenlik sığınağı gibi hususlar bağlanmanın tanımlayıcı yönlerini oluşturmaktadır. Bunlardan güvence üssü bağlanma dışı davranışlarda bulunmak için bir üs olarak kullanmayı ifade etmekte iken güvenlik sığınağı rahatlama, destek, yeniden güven amaçlarıyla dönülen yeri açıklamaktadır. Yakınlığı koruma ise ayrılıklara direnme ve yakınlarda kalmayı kapsamaktadır (Hazan ve Shaver, 1994). Kişinin güvende hissetme ihtiyacına karşılık bulmasının bağlanma kuramındaki önemi Bowlby tarafından vurgulanan bir konu niteliği taşımaktadır.

Bowlby bağlanma kuramının temelleri aşağıdaki gibi maddeler halinde açıklanmaktadır (Morsünbül ve Çok, 2011):

- Psikodinamik yaklaşım, nesne ilişkileri ve etiyoloji üzerine şekillenen bir kuramdır.
- Bebeklik ve çocukluk dönemine odaklanmaktadır.
- Bakıcı konumundaki kişi ile çocuk arasında yakınlık sağlanması esas hedeftir.
- Tekrarlanan günlük deneyimler, çocuk gelişiminde bakıcının içsel temsilcilerini meydana getirir.
- İçsel çalışan modeller, Bowlby bağlanma kuramının temelini oluşturmaktadır.
- Kurama göre içsel çalışan modeller çocukluk döneminden ergenliğe kadar düzenli olarak gelişir.
- Bowlby bağlanma kuramına göre yakınlık bebeğin çevresini keşfetmesi açısından belirleyicidir.

2.1.4 Bağlanmayı açıklayan diğer kuramlar

Bağlanmanın ilk başlarda yalnızca yaşamın erken dönemi ile sınırlı olması, bebeklikte bağlanma kuramı konusunu önemli hale getirmektedir. Bebeklik döneminde fiziksel, zihinsel ve duygusal yönden gelişim oldukça hızlıdır ve hayatta en hızlı gelişimin yaşandığı dönemdir. Bebeklik döneminde bakım verenle bebek arasında etkileşim olduğu için bebeğin bakım veren kişiye karşı bağlanması kaçınılmaz olmaktadır (Tüzün ve Sayar, 2006).

Yakınlık arama yönünde eğilimler ve bağlanma girişimleri, bebeklik döneminden itibaren başlamaktadır. Bu nedenle bağlanmayı açıklayan kuramlar arasında bebeklik dönemine odaklanan araştırmaların varlığı olağan karşılanmaktadır. Bebeklik döneminde bağlanmayı açıklayan kuramlarda bebeğin anne ile sosyal ilişkilerini başlatan ağlama, gülme, emme, bekleme, çağırma gibi davranışlar belirleyici konumdadır (Kesebir vd., 2011).

Mary Ainsworth, John Bowlby'nin ardından bağlanma kuramı konusunda önemli sonuçlar ortaya koyan bir araştırmacıdır. Ainsworth'e göre destekleme eğilimi gösteren içsel örgütsel faktörler arasında alışkanlıklar, kişinin çevresinden oluşturduğu çalışma veya temsil modelleri, bağlanma figürleri ve kendisi ile savunma süreçleri yer almaktadır (Ainsworth, 1985).

Ainsworth ve arkadaşları bağlanmayı güvenli bağlanma, kaygılı bağlanma, kaçınan bağlanma olmak üzere üçe ayrılarak ele alınmıştır. Ainsworth ve arkadaşları tarafından yapılan bu araştırmalar bağlanma kuramına dayalı ölçümlerin farklı yaş gruplarında yapılmasına katkı sağlamıştır (Kırimer, Akça ve Sümer, 2014).

Bağlanmayı açıklayan Ainsworth ve arkadaşlarının kuramına göre güvenli bağlanmada çocukların istekli olarak ortamı araştırması söz konusudur. Kaygılı bağlanma, çocukların bakıcısının olmadığı durumlarda yüksek kaygı duyduğu durumları açıklamaktadır. Kaçınan bağlanma ise çocukların bakıcıları ile bir araya geldiklerinde bakıcıdan uzaklaştıkları, bakıcıyla ayrıldığında ise bakıcıyla olan yakınlığı reddettikleri bir bağlanma türüdür (Morsünbül ve Çok, 2011).

Yetişkinlikte bağlanma, bağlanmanın yaşam boyu gelişim yaklaşımıyla ele alınmasının bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Yetişkinlik döneminde bağlanmanın benlik saygısı gibi önemli konularda temel oluşturduğu ifade edilmektedir (Tutarel Kışlak ve Çavuşoğlu, 2006). Bağlanma modelleri kapsamında yetişkinlikte bağlanma kapsamında yer alan hususlarda bilgi verileceği için bu kısımda ayrıntılı bir biçimde bilgi verilmemiştir.

2.1.5 Bağlanma evreleri

Yaş, bağlanma ile ilgili temel belirleyici konumundadır ve bunun bir getirisi olarak bağlanmayla ilgili farklı yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Topluluk halinde yaşayan insanların yaşamın farklı evrelerine göre çevresiyle olan etkileşimlerinde farklılıklar gözlenmektedir (Soysal vd., 2005). Bağlanma ile ilgili olan gelişmeler de yaşamın evresine göre değişiklikler gösteren etkileşimlerle yakından ilişki içerisindedir denilebilir.

Bağlanma davranışlarının temeli, yaşamın gelişimsel evresine göre farklılıklar göstermektedir. Bu nedenle bağlanma evrelerinin içeriğinin bilinmesinde fayda vardır. Bağlanma evreleri aşağıdaki şekil üzerinde gösterildiği gibidir.

BAĞLANMA DAVRANIŞLARININ TEMELİ		
GELİŞİMSEL EVRE	Anababa	Akranlar
Bebeklik	Yakınlığı koruma Güvenli sığınak Güvenceli üs	
Erken çocukluk	Güvenli sığınak Güvenceli üs	Yakınlığı koruma
Geç çocukluk/ erken ergenlik	Güvenceli üs	Yakınlığı koruma Güvenli sığınak
Yetişkinlik		Yakınlığı koruma Güvenli sığınak Güvenli üs

Şekil 2.2: Bağlanma Evreleri

Kaynak: Hazan ve Shaver, 1994.

Şekil 2.2’de görüldüğü üzere bağlanma evreleri anne baba ile akranlarla olan etkileşimler şeklinde ele alınmaktadır. Bebeklik döneminde yalnızca anne baba ile olan etkileşimler ön planda iken erken çocukluk döneminde yakınlığı koruma konusunda akranlarla olan ilişkiler öne çıkmaktadır. Ergenlik döneminde ailede yalnızca güvenli üs konusu yer alırken yoğunluk akranlara karşı bağlanmaya doğru kaymaktadır. Yakınlığı koruma, güvenli sığınak ve güvenli üs unsurlarının her birisi yetişkinlik döneminde akranlara bağlanma ile ilgili hale gelmektedir. Şekilde yer alan bilgilerin destekleyeceği üzere bağlanma evrelerinde tamamen anne ve babaya karşı bağlanmaya dayalı bir biçimde süreçlerden bahsedilmekte iken yaşamın ilerlemesiyle birlikte bunun çevreye kaymaya başlaması söz konusudur.

Bağlanmanın gelişim evresinin ne yönde gerçekleştiğini göstermesi bakımından şekil üzerindeki bilgilerin her birisi ayrı ayrı önem ifade etmektedir.

2.1.6 Bağlanma modelleri

Çalışmanın bu kısmında bağlanma modelleri gereğince üçlü yetişkin bağlanma modeli ile dörtlü bağlanma modeline yer verilmektedir. Bağlanma beşikten mezara kadar süren bir yapıda olduğu için yetişkinlikte büyük değişimler meydana gelmeden bağlanmanın etkisini hissettirdiği ifade edilmektedir (Sümer ve Güngör, 1999). Bu da yetişkinlikte bağlanma modellerinin temelini oluşturmaktadır.

Hazan ve Shaver tarafından geliştirilen üçlü bağlanma modeli, romantik ilişkileri içermektedir. “Modelde yetişkinler için de güvenli, kaygılı-kararsız ve kaygılı-kaçınan bağlanma biçimleri olmak üzere üç boyut tanımlanmıştır. Buna göre, güvenli bağlanma biçimine sahip yetişkinler kendine güvenen, sosyal açıdan girişken, yakın ilişkiler kurmaktan rahatsızlık duymayan bireylerdir, kaygılı- kararsız yetişkinler kendilerine güvenmeyen, reddedilmek ve terk edilmekten korkan kişilerdir. Kaygılı – kaçınan yetişkinlerin ise yakın ilişkilerden kaçındıkları, kendilerini açmaktan rahatsız oldukları ve sosyal bakımdan baskılanmış oldukları görülmektedir” (Çalışır, 2009).

Bartholomew ve Horowitz tarafından geliştirilen dörtlü bağlanma modelinin içeriği aşağıdaki şekil üzerinde gösterildiği gibidir.

BENLİK MODELİ (Bağımlılık)

		Olumlu (Düşük)	Olumsuz (Yüksek)
DİĞERLERİ MODELİ (Kaçınma)	Olumlu (Düşük)	Hücre 1 GÜVENLİ Yakınlık kurmada rahat ve özerk	Hücre 2 SAPLANTILI İlişkilere takıntılı
	Olumsuz (Yüksek)	Hücre 4 KAYITSIZ Yakınlığa karşı kayıtsız ve karşıt bağımlı	Hücre 3 KORKULU Yakınlıktan korkan ve sosyal açıdan kaçınan

Şekil 2.3: Dörtlü Bağlanma Modeli

Kaynak: İlaslan, 2009.

Şekil 2.3'te dörtlü bağlanma modelinde güvenli bağlanma, saplantılı bağlanma, kayıtsız bağlanma ve korkulu bağlanmanın içerisinde nelerin yer aldığına yönelik bilgiler açıklanmıştır. Güvenli bağlanmada yakınlık kurmada rahat ve özerk olma ön plana çıkmakta iken saplantılı bağlanma modelinde ilişkilere takıntılı olma davranışı gözlenmektedir. Kayıtsız bağlanma modeli yakınlığa karşı kayıtsız olma ve karşıt bağımlılığı içermektedir. Korkulu bağlanma yakınlık kurmaktan kaçınma ve sosyal açıdan çekingen olma şeklindedir.

Mary Ainsworth, bağlanma konusunda açıklama getirirken doğumdan itibaren bebeğin bakıcısına karşı yakınlık gösterecek eğilimler göstermesine dikkat çekmektedir. Araştırmacı, bakım veren kişinin bebeğe daha yakın olması için ağlama

gibi sinyal niteliği taşıyan harekete geçirici davranışların varlığını örnek olarak göstermiştir (Ainsworth, 1985).

2.1.7 Bağlanma ve psikopatoloji

“Psikolojinin ruhsal bozuklukları inceleyen dalı olarak tanımlanabilen psikopatoloji kavramı, bir ruhsal bozukluğun durumu ve seyri olarak tanımlanabileceği gibi aynı zamanda ruhsal bozuklukla birlikte normal ve etkili davranış yapısından anormal bir sapma olarak da tanımlanabilmektedir” (Biber, 2012). Psikopatoloji disiplini son yıllarda gelişim gösteren bir disiplindir ve akıl ile ruh sağlığını araştırmaktadır.

Bağlanma ve psikopatoloji arasındaki ilişkide güvensiz bağlanma biçiminin etrafında şekillenen süreçlerden bahsedilmektedir. Güvensiz bir bağlanmanın varlığı durumunda hayatın ilerleyen dönemlerinde psikopatoloji kapsamında yer alan anksiyete ve depresyon bozukluklarının meydana gelmesi beklenmektedir. Bunun yanı sıra kaçınmacı bir bağlanma stiline benimsenmesinin ilerleyen dönemlerde davranış bozukluğu ile dışa vuruk psikopatoloji ile ilişkilendirilmesi söz konusudur (Kesebir vd., 2011).

Psikopatoloji ile bağlanma ilişkisinde yer edinen başlıca hususlar aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Tüzün ve Sayar, 2006):

- Kaygı,
- Depresyon,
- Maddenin kötüye kullanılması ve madde bağımlılığı,
- Düşünce bozuklukları,
- Anti sosyal kişilik bozuklukları,
- Davranım bozukluğu,
- Sosyal kabul görme ihtiyacı,
- Tutarsız ilişkiler kurma,
- Aşırı uçlarda hisler ve davranışlar,
- Ayrılma bunaltısı bozukluğu ve
- Tepkisel bağlanma bozukluğu şeklindedir.

Sıralanan maddelerden anlaşılacağı üzere bağlanma ve psikopatoloji etkileşimi kapsamında yer verilebilecek pek çok farklı husus bulunmaktadır. Bağlanmanın sahip olduğu geniş kapsam ile psikopatoloji kapsamında yer alan bozuklukların yaygınlığının artması, böyle bir sonucu beraberinde getirmektedir.

Geçmiş çalışmalar farklı ölçeklerle ölçülen yetişkin bağlanma stillerinin bağlanmaya ilişkin kaygı ve kaçınma olmak üzere birbirinden bağımsız iki bağlanma boyutunda farklılaştığını göstermiştir. Son yıllarda bağlanma ve psikopatoloji arasındaki ilişkiler genellikle iki temel bağlanma boyutu (kaygı ve kaçınma) ve bu boyutlarla ilgili iki temel stresle başa çıkma stratejileri (yüksek aktivasyon ve aktivasyonu engelleme) dikkate alınarak incelenmektedir” (Sümer vd., 2009).

2.1.8 Bağlanma ile ilgili araştırmalar

Bağlanmayla ilgili araştırmalar arasında ilk olarak Bowlby tarafından ortaya koyulan sonuçlara yer verilmektedir. Bowlby tarafından geliştirilen bağlanma kuramı, insanların çevre ile etkileşime girerek düzenli bir şekilde ortaya çıkan, ilişkiyi geliştiren ve sürdüren yerleşik davranış kalıplarıyla doğduklarının öncülüdür. Genel hatlarıyla bağlanma kuramı çocukları olan bir anne ile erkekler, annesinin babası, erkek kardeşlerini ve / veya cinsel partneri ya da eşlerini bu birimin bir parçası olarak ya da çevresinde tutabilenleri içerebilir (Bowlby, 1952).

Bowlby tarafından yapılan araştırmalarda bağlanma konusunda çocuk ve anne arasında kısır döngülerin yaşanması durumunda kötü davranışların ortaya çıktığı ortaya koyulmuştur. Anne tarafından çocuklara verilen cezaların bulunması da çocuklar ile anneler arasındaki ilişkilerin kısır döngüde seyretmesinin sonucu olarak görünmektedir (Bowlby, 1952).

Ainsworth (1985), çocukların erken dönemlerdeki bağlanma şeklinin dünyayı keşfetme biçimi olduğunu belirtmiştir. Ainsworth, çocukların bağlanmayla ilgili davranışlarının aynı zamanda dünyayı güvenli bir üs olarak tasarlamasıyla ilişkili olarak ele almıştır. Çocukluk döneminde bağlanmanın çocukların çevresinin kendileri üzerinde ne şekilde ve ne düzeyde etkisinin olduğunu anlamaları için girişimlerde bulunmalarını beraberinde getirdiği, Ainsworth tarafından vurgulanan hususlardan bir tanesidir (Ainsworth, 1985).

Biber (2012), kent ortamında yaşamını sürdüren kadınların doğum sonrasındaki ilk dönemde depresyon algılarının düşük olması sebebiyle profesyonel yardım almayabileceklerini, bunun da bağlanma konusundaki gereksinimleri karşılanmayan çocukların psikopatolojik sorunlar yaşamasına neden olabileceği yönünde sonuçlar ortaya koymuştur. Araştırmacıya göre değişen yaşam biçimi anne, çocuk ve babayı olumsuz yönde etkilemektedir. Bu sebeple ailelerin değişen koşullar hakkında bilgilendirilmesi suretiyle bağlanmayla ilgili olumsuz sonuçların önüne geçilmesi önerisinde bulunulmuştur (Biber, 2012).

Sümer vd. (2009), bağlanma ve psikopatoloji ilişkisini araştırdıkları çalışmada bağlanma boyutlarına göre farklı bozuklukların ortaya çıkabileceğini ifade etmişlerdir. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre bağlanma boyutları için değişebilecek şekilde depresyon, panik bozukluk ve obsesif kompulsif bozuklukla ilişkili olabilmektedir (Sümer vd., 2009).

Yıldızhan (2017), bağlanma kuramını genel hatlarıyla araştırdığı makalede güvenli bağlanmanın önemine odaklanmıştır. Araştırmacının elde ettiği sonuçlar bireylerin güvenli bağlanma açısından yetersiz olması durumunda ilişki kurma konusunda sorun yaşayacakları, bu nedenle güvenli bağlanmanın insan hayatında son derece önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Ulaşılan sonuçlara göre güvenli bağlanma konusunda yetersiz kalan bireyler ilişki kurmada zorlandıkları için zor hastalar şeklinde nitelendirilmekte, bu nedenle de klinik ilgi odağı konumuna gelmektedir (Yıldızhan, 2017).

Çalışır (2009), yetişkin bağlanma kuramı özelindeki araştırmasında bireyin bağlanmasının duygulanım düzenlemesi yapmak için yakınlık arayışı ile ilgili olduğunu ortaya koymuştur. Araştırma sonuçlarına göre yakınlık arayışında olan bireylerin harekete geçmesi ile birlikte bağlanma stratejilerinin etkin hale gelmesi söz konusu olmaktadır (Çalışır, 2009).

2.2 Problem Çözme

Problem çözme, problemlerle ilgili çıkış yollarının arandığında bilgi ve düşünmenin kullanıldığı bir teori olarak nitelendirilmektedir (Carson, 2007). Çalışmanın bu kısmında problem çözme tanımı, problem çözme ile ilgili kavramlar,

problem çözüme süreci, problem çözüme yaklaşımları ve problem çözüme ile ilgili araştırmalar konularına yönelik açıklama getirilmektedir.

2.2.1 Problem çözüme tanımı

Yalın bir tanımla problem çözüme “yaratıcı düşünmeyi, eleştirel düşünmeyi gerektiren, yani üst düzey düşünebilmeyi gerektiren bir beceri şekli” biçiminde açıklanmaktadır (Erdem ve Genç, 2015). Değişen koşulların beraberinde getirdiği farklılıkların içerdiği olası problemler başta olmak üzere tüm problemlere uyum sağlanabilmesi için problem çözüme becerisine ihtiyaç duyulmaktadır.

“Problem çözüme, bilişsel çatışma oluşturabilen açıklama, değerlendirme ve hipotezleri test etme gibi karmaşık bilişsel süreçleri kapsamaktadır” (Ekici ve Balım, 2013). Problem çözümenin sahip olduğu kapsamı odak noktasına alarak açıklama getirilen bu tanımda aynı zamanda problem çözümenin karmaşık bir yapıda olduğu ifade edilmektedir.

“Problem çözüme ise, soruna yaklaşma veya sorundan kaçmaya yönelik eylemleri içermekle birlikte problemle başa çıkma ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. Problem çözüme aynı zamanda dinamik, aktif, rasyonel, mantıklı ve bilişsel bir süreçtir” (Koç, Koyuncu ve Sağlam, 2015). Problem çözümenin süreç olarak ele alınması gerektiğini savunan bu tanıma göre bir konuyla ilgili olması beklenenle var olan arasındaki farklılıkların ortadan kaldırılmasına yönelik çabalar problem çözümeyi açıklamaktadır.

Hayatın her anında ve her aşamasında problem çözüme ile ilgili gelişmeler insanın karşısına çıkabilir (Saygılı, 2014). Bu nedenle insanların problem çözüme becerisine olan ihtiyaçları dinamik bir şekilde ele alınmalıdır. Dolayısıyla problem çözüme kavramı ve problem çözümeyle ilişkili süreçler de dinamik bir yapıda değerlendirilmek durumundadır.

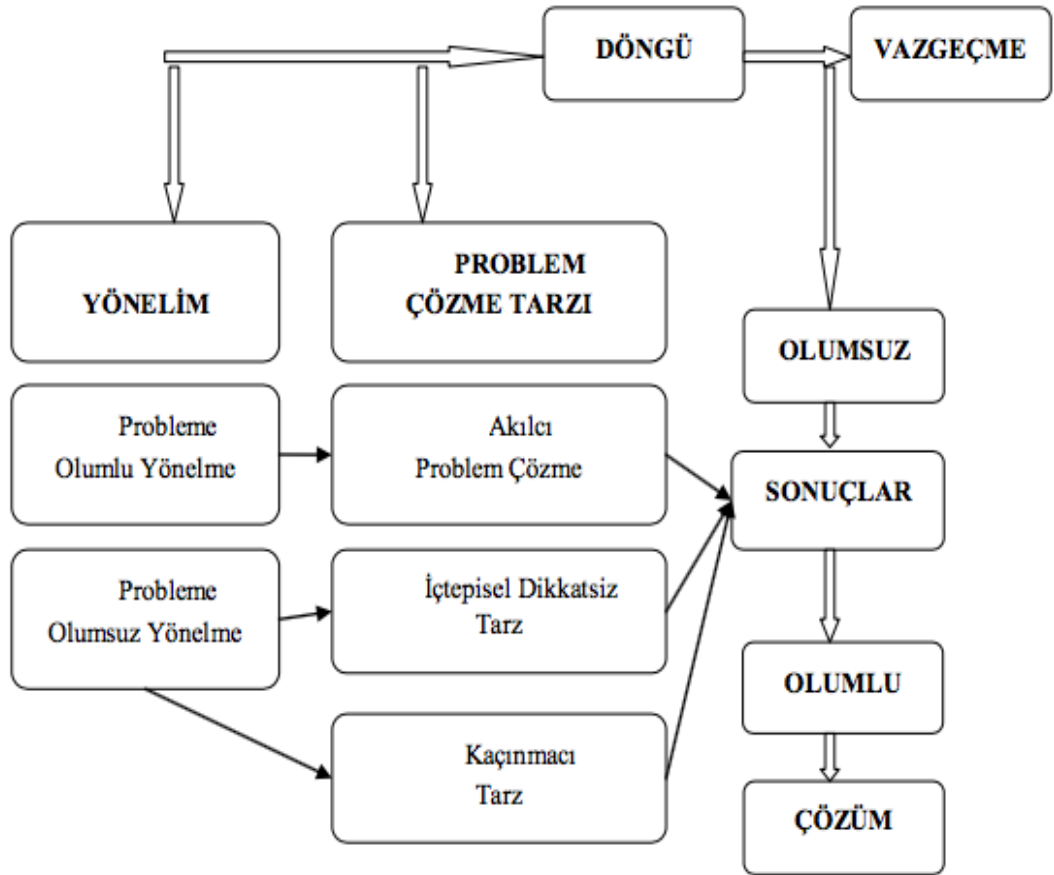
2.2.2 Problem çözüme ile ilgili kavramlar

Problem çözüme ile birlikte bireylerin öğrenme becerisinin gelişmesi ve sorunlara karşı aktif biçimde çözüm üretebilmesi hedeflenmektedir (Şahin, 2004). Problemlere karşı kolaylaştırıcı çözümler elde etmek için işbirliği yapılması da problem çözüme becerisi ile ilgilidir. Aynı zamanda problem çözümenin amaçları

kapsamında yer alan bu hususlar problem çözme ile ilgili kavramların içeriğine yönelik fikir vermektedir.

Sonuç odaklı bir kavram olarak problem çözme, bilgileri etkili şekilde kullanma ve çok yönlü düşünmeyi gerektirmektedir. Bunun yanı sıra problem çözme zihinsel bir süreçtir ve bu yönüyle etkili düşünme yeteneği ile ilişkilendirilmektedir. Problem çözme, entelektüel bir süreçtir ve problemleri verilere dayanarak çözmeyi gerektirmektedir (Nasriah, 2017). Tüm bunlar problem çözenin geniş bir kapsama sahip olmasında etkili olmaktadır.

Aşağıdaki şekilde problem çözenin kapsamına yönelik bilgiler yer almaktadır. Bunlar aynı zamanda problem çözme ile ilişkisi bulunan kavramlar arasında değerlendirildiği için bu kısımda yer verilmesi tercih edilmiştir.

Şekil 2.4: Problem Çözenin Kapsamı

Kaynak: Güneş, 2011.

Şekil 2.4'te görüldüğü üzere problem çözme; problemi çözecek olan kişinin yönelimi ve problem çözme tarzı etrafında şekillenmektedir. Bu iki temel faktör etrafında varlığı gözlenen problem çözme biçimleri ile döngü problem çözme ile ilgili kavramların içeriğinde etkisini göstermektedir.

Problem çözme ile ilgili diğer kavramlar ise aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Aksoy, 2003):

- Bilimsel düşünebilme,
- Sorumluluk,
- İşbirliği yapma,
- Zamanı etkili kullanma,
- Dikkati toplama,
- Etkili iletişim kurma,
- Veri toplama ve verileri amaca yönelik kullanma,
- Gözlem yapma,
- Çıkarımlarda bulunma,
- Bilgileri görselleştirme,
- Doğru değerlendirmeler yapma şeklindedir.

Yukarıda sıralanan maddelerden anlaşılacağı üzere problem çözme ile ilgili kavramlar, etkili bir şekilde problemleri çözebilmek için gerek duyulan yetenekleri içermektedir. Bunun yanında iletişim, gözlem, çıkarım gibi bireyin kendisiyle ilgili yeteneklerinin problem çözme ile ilgili kavramlar açısından göz ardı edilemeyecek düzeyde yeri olduğu anlaşılmaktadır.

Problem çözme ile ilgili kavramlar aynı zamanda problem çözme becerisini etkileyen faktörlerle ilişkilidir. Problem çözme; amaçlar, ihtiyaçlar, değerler, inanç, yetenek, davranış, tutum, bilgi, sosyal ve kültürel çevre, alışkanlıklar, eğitim ve öğretim gibi faktörlerin etkisi altındadır (Koç, Koyuncu ve Sağlam, 2015). Tüm

bunların dolaylı ya da doğrudan olacak şekilde problem çözme ile ilgili kavramlar arasında değerlendirmek mümkündür.

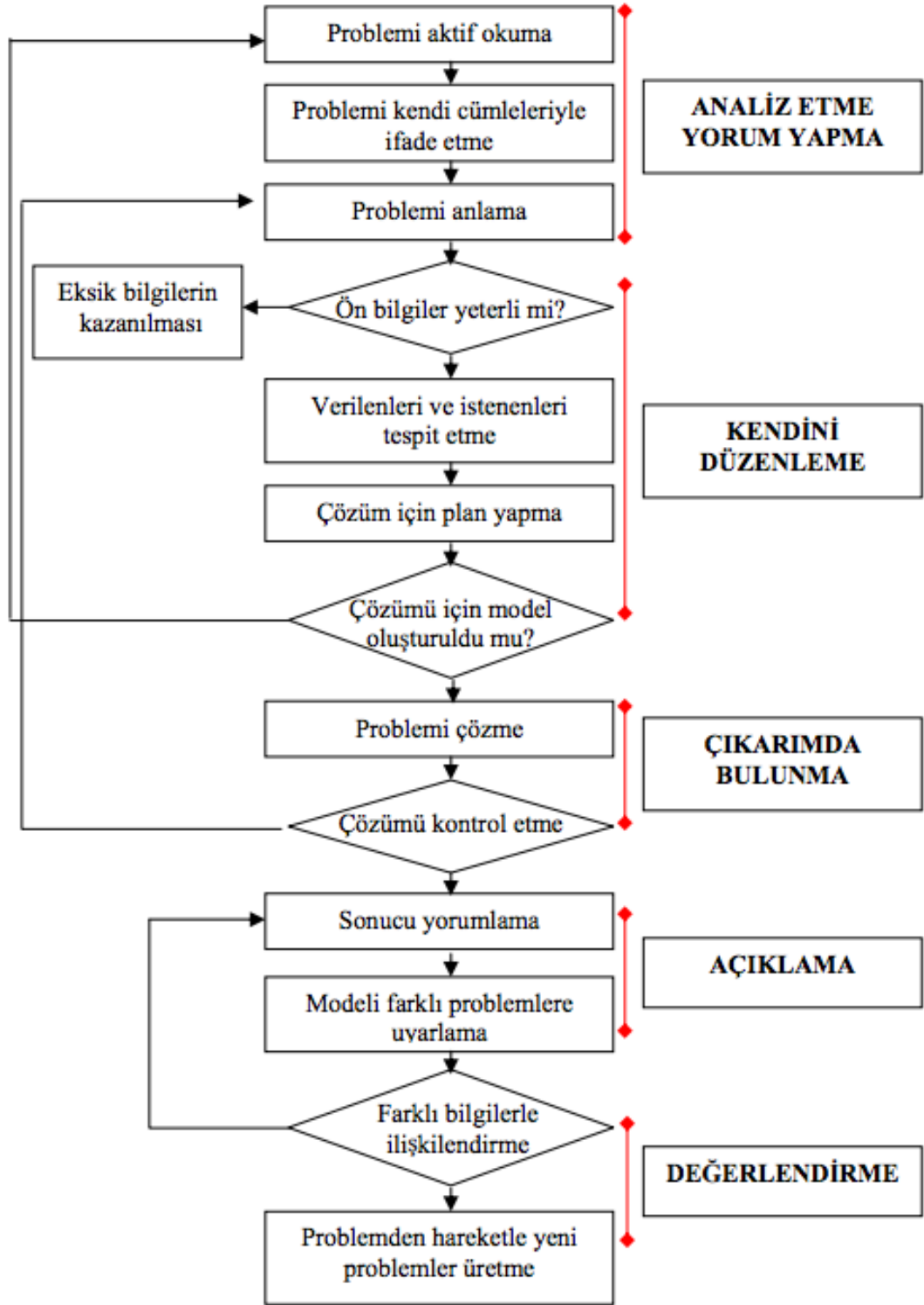
Bilgi çağının kendisine özgü koşulları, problem çözme becerisinin önemini meydana getirmektedir. Bilgi birikiminin arttığı günümüz koşullarında bireylerin yaşamın her alanında karşılaştığı sorunlara karşı alternatif çözüm yolları üretmesi beklenmektedir. Yeniliklere uyum sağlayan bireylerin olması hedefinin gerçekleşmesi noktasında problem çözme becerisinin büyük önemi vardır. Eleştirel düşünme, yaratıcı düşünce, üst düzeyde düşünebilme gibi hususlar problem çözme becerisi ile ilgili olup aynı zamanda problem çözme becerisinin önemi kapsamında yer almaktadır (Erdem ve Genç, 2015).

“Problem çözme becerisi, bireyin birey olma ve çevresiyle baş etme sürecinde en belirleyici rollerinden birisidir” (Şahin, 2004). Bu ifadelerden yola çıkılarak problem çözme becerisi için insan hayatının temel yapı taşlarından birisidir değerlendirilmesi yapılabilir. İnsanların toplum içerisindeki konumunu belirlemesi sebebiyle problem çözme becerisinin insan hayatı için önemini göz ardı etmek mümkün değildir. Birey ve çevre etkileşiminin giderek arttığı günümüz koşullarında problem çözme becerisinin öneminin de artarak gelişmesi beklenmektedir.

2.2.3 Problem çözme süreci

Daha önceki kısımlarda problem çözenin tanımı yapılırken bir süreç olarak değerlendirme yapılması gerektiği ifade edilmişti. Böyle bir yaklaşımla problem çözme süreci; bir sorunla mücadele edebilmek amacıyla en iyi seçeneğin kullanılmasına yönelik bilişsel ve davranışsal bir süreç olarak nitelendirilmektedir (Gömlüksiz ve Bozpolat, 2012). Problem çözme sürecinin birden fazla boyutta ele alınması gerektiğini göstermesi bakımından bu ifadeler önemlidir.

Eleştirel düşünme açısından problem çözme sürecinin içeriği aşağıdaki şekilde gösterildiği gibidir.

Şekil 2.5: Eleştirel Düşünme Becerisi Özelinde Problem Çözme Süreci

Kaynak: Türnüklü ve Yeşildere, 2005.

Şekil 2.5'te görüldüğü üzere problem çözme süreci analiz etme, düzenleme, çıkarım yapma, açıklama, değerlendirme becerileri etrafında gelişmektedir. Problem

özme açısından ise proaktif okuma, problemi kendi ifade etme, problemi anlama, problem çözme için çözüm modeli geliştirme, çözme ve çözümü kontrol etme, sonuçları yorumlama, problemle ilgili farklı uyarlamalar yapma, problemi esas alarak yeni problemler hakkında düşünme gibi aşamalar bulunmaktadır. Problem özme sürecinin pek çok farklı değişkeni içermesi sebebiyle ayrıntılı biçimde ele alınması gerektiği bu şekil aracılığıyla anlaşılmaktadır.

Farklı disiplinler için problem çözme sürecinin içeriği değişkenlik göstermektedir. Buna göre problem çözme sürecinin farklı disiplinler açısından aşamaları aşağıdaki çizelgede gösterildiği gibidir.

BİLİMSEL YÖNTEM FEN BİLİMLERİ	YARATICI DÜŞÜNCE PSİKOLOJİ	POLYA'NIN YÖNTEMİ MATEMATİK	ANALİTİK DÜŞÜNCE MÜHENDİSLİK	8D ENDÜSTRİ YÖNTEMİ	YARATICI PROBLEM ÇÖZME HER PROBLEM
Veri analizleri ve hipotezleri tümevarım ile belirleme	Kaynakların Araştırılması	Problem nedir?	Sistemi tasarlamak ve tanımlamak. Bilinmeyenleri belirlemek	1) Bir takım yaklaşımı kullanmak 2) Problemi belirlemek	Problemi tanımlama: Veri toplama ve içeriğin analizi ve araştırılması
Mümkün çözümleri tümdengelimle belirleme	Kuluçka (üretim) dönemi (İhtimaller)	Çözüm planı	Problemi modelleme	3) Acil durumları tespit etme 4) Temel sebepleri bulmak	Fikir üretimi ⇒ çok fikir Yaratıcı fikirlerin değerlendirilmesi ⇒ daha iyi fikirler
Alternatif çözümleri test etme	Açıklama Dönemi (Çözüm için kararı belirleme)	Alternatiflere bakma	Gidişatı ve deneyimleri analiz etme	5) Düzeltici etkinlikleri test etme ve en iyi hareket planını tasarlamak	Fikirleri muhakeme etme ve karar verme ⇒ en iyi çözüm
En iyi çözümü uygulama	Doğrulama ve değiştirme dönemi	Planı uygulama. Sonuçları kontrol etme	Son ürünü değerlendirmek	6) Planı uygulamak 7) Problemin tekrarlanmasını engellemek 8) Takımı kutlamak	Çözümü uygulama ve takip etme. Ne öğrenildi?

Şekil 2.6: Farklı Disiplinler Açısından Problem Çözme Aşamaları

Kaynak: Güneş, 2011.

Şekil 2.6'da görüldüğü üzere problem çözme disiplinler arası bir konudur ve problem çözme ile ilgili süreçlerin gelişimi disipline göre farklılık göstermektedir. Buradan hareketle problem çözme süreci için yaşanan problemin özelinde değerlendirme yapılması gerektiği çıkarımı yapılabilir.

2.2.4 Problem çözüme yaklaşımları

Problem çözüme konusunda yeni fikirlere ve yeni önerilere ihtiyaç duyulmaktadır. Problem çözüme ilişkin bireylerin kendilerinin çaba göstermesinin yanı sıra grup halinde bir araya gelerek beyin fırtınası yoluyla çözüm üretme girişimleri söz konusu olabilir (Bayraktaroğlu ve Demir, 2011). Her ne şekilde çözüm üretme çabaları sergilenirse sergilenirse problem çözüme yaklaşımlarında odak noktasında en iyi çözümü elde etmek yer almaktadır.

Genel hatlarıyla problem çözüme yaklaşımları dört kategoride ele alınmaktadır. Bunlardan ilki bilişsel süreç yaklaşımlarıdır ve bu yaklaşımlarda problem çözüme süreci bilişsel açıdan değerlendirilmektedir. Problem çözüme bilgi işleme olarak açıklayan yaklaşımda ise hedefler formüle edilmekte, çözümün sınırları belirlenmekte ve seçenekler arasında en uygun çözüm tercih edilerek problemler çözülmektedir. Genel problem çözüme yaklaşımında anlama ve açıklama etrafında şekillenen problem çözüme girişimleri bulunmaktadır. Diğer problem çözüme yaklaşımı olan şema-teorik problem çözüme yaklaşımında ise problemlerin yapı, form ve süreç olarak farklı olduğu varsayımından hareketle her bir problem için şemalara göre çözüm üretilmesi gerçekleştirilmektedir (Yaşar, 2016).

Özyeterlik (yetkinlik) algısı, problem çözüme yaklaşımlarında doğrudan etkisini göstermektedir. Aşağıdaki çizelgede özyeterlik algısı yüksek ve düşük olan birey özellikleri yer almaktadır.

Yetkinlik (Öz-Yeterlik) Algısı Düşük Olan Bireylerin Özellikleri	Yetkinlik (Öz-Yeterlik) Algısı Yüksek Olan Bireylerin Özellikleri
<ol style="list-style-type: none"> 1. İşi başaramayacağını düşünerek işe başlamayı sürekli olarak erteler. 2. Küçük ya da büyük bir engelle karşılaştığında mücadele etmek yerine kendi yetenekleriyle ilgili şüpheler içinde boğulur. 3. İşi yaparken motivasyonu düşüktür, bu da başarısını ve enerjisini etkiler. 4. Kendine olan inancı düşük olduğu için yapabileceğinden daha az emek harcar. 5. Yaşamına küçük hedefler koyar. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. İşi başarabileceğine olan inancı yüksek olduğu için gerektiği zaman başlar. 2. Bunun aşılabilecek bir engel olduğunu düşünüp tüm enerjisiyle mücadele eder. 3. İşi yaparken motivasyonu güçlüdür. Zevkle ve enerjik bir şekilde çalışır. 4. Kendine olan inancı yüksek olduğu için potansiyelinin üzerine çıkar. 5. Yaşamına büyük hedefler koyar.

Şekil 2.7: Problem Çözme Yaklaşımlarında Belirleyici Bir Etken Olarak Özyeterlik Algısı

Kaynak: Güneş, 2011.

Şekil 2.7’de görüldüğü üzere özyeterlik algısı yüksek olan bireyler başarmaya dair yüksek inanç duymaktadır. Sonuca ulaşmak için tüm enerjinin harcanması, problem çözme yaklaşımlarında yüksek özyeterliğin olumlu katkılarından birisidir. Motivasyonun güçlü olması, büyük hedefler koyulması ve potansiyelin üzerine çıkılması, yüksek özyeterliğe sahip olan bireylerin problem çözme konusunda daha iyi sonuçlar elde etmelerini sağlayan bir etken olarak görünmektedir. Düşük özyeterliğin olması durumunda bu sonuçların tersinin beklenmesi söz konusudur ve bunun problem çözme yaklaşımlarına yansımaları beklenmektedir.

Problem çözme, öğrenme ve öğretme yöntemi olarak nitelendirilmektedir (Şahin, 2004). Bu sebeple son dönemde problem çözme konusuna olan ilginin giderek arttığı görülmektedir. Farklı disiplinlerin ilgi odağı olması sebebiyle yakın gelecekte problem çözme ile ilgili yeni yaklaşımların ortaya çıkması olağan bir beklenti olarak görünmektedir.

2.2.5 Problem çözüme ile ilgili araştırmalar

Dostal (2014), problem çözüme konusunda yapmış olduğu araştırmada problem çözümenin disiplinler arası bir konu olduğunu vurgulamış, eğitim, psikoloji ve pedagoji özelinde değerlendirmelerde bulunmuştur. Araştırmacıya göre problem çözüme ile ilgili süreçler problemin farkında olma, problem çözüme konusundaki istek ve çözüme yönelik geliştirilen stratejilerin etkililiğine göre şekillenmektedir (Dostal, 2014). Araştırmada problem çözüme becerisinin çok yönlü bir şekilde değerlendirilmesi gerektiğini işaret eden sonuçlar elde edilmiştir.

Aksoy (2003), problem çözüme ve çevre eğitimini konu alan makalesinde problemlerin yapılandırılmasında yeterli ya da yetersiz olunmasının sonucu etkilediği yönünde sonuçlar ortaya koymuştur. Araştırmacıya göre problem çözüme konusunda problemin açık bir şekilde tanımlanması ve çözüm için kriterlerin doğru bir şekilde belirlenmesi durumunda yeterli yapılandırma sağlanmakta ve başarı sağlanmaktadır (Aksoy, 2003).

Ekici ve Balım (2013), yaptıkları araştırmada eğitim-öğretim sisteminin öğrencilerin problem çözüme becerisini geliştirecek şekilde tasarlanması gerektiğini, öğrencilere eleştirel bakış açısı kazandırma ve problemlere çözüm getirebilen bir yapıda olmasını ifade etmişlerdir. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre ezberci anlayıştan uzak bir eğitim sistemi; öğrencinin düşünme becerisini geliştirerek problem çözüme yeterliliğini artırmaktadır (Ekici ve Balım, 2013).

Karaca, Aral ve Karaca (2013), “okul öncesi öğretmenlerinin problem çözüme becerisi ve benlik saygısının incelenmesi” başlıklı makalede problem çözüme becerisi ile benlik saygısı arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu yönünde sonuçlar elde etmişlerdir (Karaca, Aral ve Karaca, 2013). Bireylerin benlik saygısı düzeyinin artmasıyla birlikte problem çözüme becerisinin de arttığı anlamına gelen sonuçlar; çocukluk döneminden itibaren çevre ile geliştirilen ilişkilerin benlik saygısı ile ilgili olması sebebiyle birey-çevre etkileşiminin önemini göstermektedir.

Koç, Koyuncu ve Sağlam (2015), yaptıkları araştırmada problem çözüme becerisini etkileyen faktörler üzerine yoğunlaşmışlardır. Araştırmacıların elde ettiği sonuçlara göre problem çözüme becerisi, bireyle ilgili karakteristik özelliklerin yanı sıra sosyal ve kültürel çevre, eğitim düzeyi, iletişim becerileri gibi faktörlerden etkilenen bir yapıya sahiptir. Araştırmada ayrıca problem çözüme konusunda

belirlenen yaklaşımın problem çözüme becerisi açısından belirleyici konumda olduğu yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. Çalışmada dikkat çekilen sonuçlardan bir tanesi de içinde bulunulan dönem itibariyle tüm meslek gruplarının farklı problem çözüme yeteneklerine sahip olması gerektiğidir (Koç, Koyuncu ve Sağlam, 2015).

Çalışmada buraya kadar verilen bilgiler; bağlanma ve problem çözümenin kavramsal çerçevesini açıklamaya yöneliktir. Buradan sonraki kısımlarda yapılacak olan değerlendirmelerde ise ortaokul öğrencilerinin bağlanma stilleri ile problem çözüme becerileri arasındaki ilişki özelinde açıklama getirilmesi için araştırma yapılacaktır.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evreni, örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, bu araçların geçerlilik ve güvenilirlikleri, verilerin toplanması ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel analizler ile ilgili açıklamalar yer almaktadır.

3.1 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, 6, 7 ve 8.sınıf öğrencilerinin, bağlanma stilleri ile algılanan problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

3.2 Araştırmanın Problemi

Bu araştırmanın ana problemi, 6, 7 ve 8.sınıf öğrencilerinin, bağlanma stilleri ile algılanan problem çözme becerileri arasında ilişki var mıdır? Şeklinde belirlenmiş ve aşağıdaki alt problemler oluşturulmuştur.

3.3 Alt Amaçlar

Araştırmanın temel sorusuna bağlı olarak aşağıdaki sorulara da cevap aranmıştır:

1. Bağlanma Stilleri Açısından;

1.1. 6.7.8.sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?

1.2. 6.7.8. sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri sınıflarına göre farklılaşmakta mıdır?

1.3. 6.7.8 sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri annenin eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

1.4. 6.7.8 sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri babanın eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

2. Algılanan Problem Çözme Becerileri Açısından;

2.1. 6.7.8. sınıf öğrencilerinin algılanan problem çözme becerileri cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?

2.2. 6.7.8. sınıf öğrencilerinin algılanan problem çözme becerileri sınıflarına göre farklılaşmakta mıdır?

2.3. 6.7.8. sınıf öğrencilerinin algılanan problem çözme becerileri annenin eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

2.4. 6.7.8. sınıf öğrencilerinin algılanan problem çözme becerileri babanın eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

3.4 Araştırmanın Önemi

Bu araştırma

- Bağlanma stilleri ile algılanan problem çözme becerilerine etki eden faktörlerin belirlenmesi,
- Öğrencilerin problem çözme becerilerine katkıda bulunacak çalışmalara ışık tutmak
- Diğer çalışmalara kaynak oluşturması,
- Farklı alanlarda yapılacak çalışmalara ışık tutması bakımından önemli olacaktır.

3.5 Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Anket formu olarak; Kişisel Bilgi Formu, YİYE-II (Orta Çocukluk Ölçeği) ve Çocuklar İçin Problem Çözme Envanteri kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Çocuğun cinsiyeti, yaşı, sınıfı, annesinin eğitim durumu ve babasının eğitim durumu bilgilerini elde edebilmek amacıyla araştırmacının hazırladığı formdur.

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II (YİYE-II) - Orta Çocukluk Ölçeği: Çocukların bağlanma biçimlerini belirlemek amacıyla; Brenning ve arkadaşları tarafından 2011 yılında geliştirilmiş olan ölçek; Fulya Kırimer, Ece Akça ve Nebi Sümer tarafından 2014 yılında Türk örnekleme standardize edilmiştir.

Ölçek 8 ile 13 yaşlar arasındaki çocuklara uygulanabilmekte olup; “Otuz altı maddeden oluşmaktadır. Bunlardan; 18 madde bağlanmanın kaygı boyutunda; 18 madde ise bağlanmanın kaçınma boyutu kapsamında değerlendirmektedir. Her iki boyut için ilgili maddeler ayrı ayrı toplanıp katılımcılar için kaygı ve kaçınma puanları elde edilmektedir. Yüksek puanlar bağlanmanın kaygı ve kaçınma boyutlarındaki artışa işaret etmektedir” (Kızıldağ ve Vatan, 2016).

Bağlanma kaygısı boyutu için; “Annemin, benim onu sevdiğim kadar beni sevmediğinden endişe duyuyorum”); kaçınma boyutu için “Sorunlarım ve endişelerim hakkında annemle konuşurum”. gibi ifadelerle ölçüm yapılmaktadır. Her iki boyut için alınan yüksek puanlar; anneye kaygılı bağlanma veya anneye kaçınan bağlanmanın yüksek olduğuna işaret etmektedir. Ölçekteki derecelendirme likert tipi olup; puanlama 1= hiç katılmıyorum, 2= katılıyorum, 3= pek katılmıyorum, 4=Kararsızım, 5= Biraz katılıyorum, 6=Katılıyorum, 7 = tamamen katılıyorum şeklindedir.

Ölçeğin Türk örnekleme uyarlanması için standart çeviriden yararlanılmış; uzman kişilerden destek alınmış ve YİYE II ölçeğinin dil yapısı da dikkate alınmış ve gerekli karşılaştırmalar neticesinde ölçeğe son hali verilmiştir.

Ölçeğin Kaçınma boyutunda Cronbach's alfa katsayısı .90 Kaygı boyutunda ise .78 olarak bulunmuştur. Bu değerler; ölçeğin geçerli ve güvenilir bir düzeyde olduğunu göstermektedir.

YİYE-II (Orta Çocukluk Ölçeği) anneye bağlanmayı ölçen bir form olarak Türkiye'de araştırmacılara sunulmuştur. (Kırimer, F., Akça E. ve Sümer, N.).

Çocuklar İçin Problem Çözme Envanteri: Çocuklar için problem çözme envanterini, Oğuz SERİN, Nergüz Bulut SERİN ve Gizem SAYGILI tarafından 2010 yılında; 4 ile 8. Sınıflar arasındaki çocukların kendi problem çözme algılarını ölçmek amacıyla geliştirmişlerdir.

“Envanter; 12 maddesi Problem Becerisine Güven, 7 maddesi Öz Denetim ve 5 maddesi Kaçınma boyutu olmak üzere 3 boyutludur ve toplam 24 maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki derecelendirme likert tipi olup; puanlama 1= hiçbir zaman böyle davranmam, 2= Ender olarak böyle davranırım, 3= arada sırada böyle davranırım, 4=Sık sık böyle davranırım, 5= Her zaman böyle davranırım şeklindedir. (Koç, 2014: 665).

Envanter; 0.80 cronbach alfa güvenilirlik katsayısına sahip olup; 4 ile 8.sınıf arasındaki öğrencilerin, problem çözme becerisi algılarını ölçmeye yönelik olarak Türkiye'de geliştirilen ilk ve özgün envanterdir. (Serin, O. Serin, N.B. Saygılı, G.).

3.6 Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2018-2019 Eğitim Öğretim yılında İstanbul ili Avcılar ve Beylikdüzü ilçesindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi karma eğitim yapan ortaokulların 6.7.8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Bu okullarda yaklaşık 24.440 öğrenci öğrenim görmektedir. (İlgili okulların web sitelerinden alınan 2019 Yılı Ocak ayı verilerine göre.)

Araştırmanın örneklemini, İstanbul ili Avcılar ilçesindeki Şehit Beşir Balcıoğlu Ortaokulu ile Beylikdüzü İlçesindeki Dr. Ayla Savaş Ortaokulu'ndaki 6.7.8 sınıf öğrencilerinden herhangi bir tanımlanmış bedensel, zihinsel engeli olmayan öğrenciler oluşturmaktadır

Örneklem seçimi belirlenirken, öncelikle örneklem çerçevesi belirlenmiş, daha sonra örneklem büyüklüğü için $\alpha < 0.05$ örneklem büyüklükleri çizelgede kullanılmıştır. Bu çizelgeye göre; bu araştırmanın evren büyüklüğü 24440 olduğundan, %95 güven aralığı ve %5'lik örneklem hata payı ile 375 öğrenciye ulaşmak hedeflenmiştir.

Olasılıklı örneklem seçim tekniklerinden 2 aşamalı küme örnekleme yöntemi ile; ilk aşamada Avcılar ve Beylikdüzü İlçesinden uygulama yapılacak ortaokullar rastgele seçim yöntemi ile belirlenmiş; ikinci aşamada ise belirlenen ortaokullardan uygulama yapılacak sınıf şubeleri en az 4 şube olacak şekilde yine rastgele seçim yöntemiyle seçilmiş ve geçersiz veri olabileceği göz önünde bulundurularak toplam 400 öğrenci örnekleme alınmıştır.

3.6 Araştırmanın Modeli

Araştırmada, Ortaokula devam eden 6.7.8. Sınıf Öğrencilerinin, Bağlanma Stilleri ile Algılanan Problem Çözme Düzeyleri Arasındaki İlişkiyi incelemek ve karşılaştırma yapmak amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılacaktır. İlişkisel tarama modeli; iki ya da daha fazla değişken arasında birlikte değişim olup olmadığını ve bunlar arasındaki ilişkinin derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir. (Karasar, 2016)

3.7 Verilerin Toplanması

Yapılacak araştırma için öncelikle İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne araştırma izni başvurusunda bulunulmuş; araştırma izin onayı alındıktan sonra ilgili okulların müdürlerinden gerekli izinler alınmış, okul idaresi ve Psikolojik Danışmanlar bilgilendirilmiş; birlikte uygulama yapılacak tarih ve saatler belirlenmiştir.

Araştırma uygulaması; belirlendiği şekilde 2018-2019 eğitim öğretim yılının ikinci dönemi 5-6-7-8 Şubat 2019 tarihlerinde; Psikolojik Danışman ve idari yöneticilerin bilgisi ve desteğiyle; ders saatleri içinde; 6.7.8 sınıflardan rastgele

sınıflar seçilmiş ve araştırmacı tarafından bizzat öğrenciler araştırmanın önemi ile ilgili bilgilendirilmiş, gönüllülük ve gizlilik ilkeleri, herhangi bir kimlik bilgisi alınmayacağı vurgulanmış ve bu esaslara göre çalışmaya katılmak isteyen öğrencilerin velilerine bilgilendirilmiş onam formu gönderilmiş; ertesi gün veli izni olan ve gönüllü olarak araştırmaya katılmak isteyen öğrenciler; ders saati içinde, araştırmacının kendisinin gözetimi altında, kimlik bilgisi yazmamaları, samimi ve içten yanıtlar verebilmeleri amacıyla gerekli açıklamalar yapılarak, her bir sınıfta ortalama 25-35 dakikalık zaman içinde ilgili anket ve formları doldurmuşlardır.

Veli izniyle gönüllü olarak çalışmaya katılan öğrencilerden çeşitli şekillerde anketleri geçerli şekilde doldurmayan öğrenciler çıkarılmış ve geçerli toplam 351 öğrencinin araştırma verisi toplanmıştır

3.8 Verilerin Analizi

Örnekleme oluşturan öğrencilerin demografik bilgileri ile ilgili bulgular için verileri sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma değerlerinden yararlanılmıştır. Öğrencilerden elde edilen verilerin iki ilişkisiz örneklemden elde edilen puanların birbirinden anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediğini test etmek için Bağımsız T testi, ilişkisiz iki ya da daha çok örneklem ortalamasının birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. ANOVA sonucunda gruplar arasında anlamlı görülmesi durumunda farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için, öncelikle varyansların homojenliğine bakılarak varyanslar homojen ise Tukey Testi, değilse Tamhane's T² Testi uygulanmıştır. Öğrencilerin bağlanma stilleri ile algılanan problem çözme becerileri arasındaki ilişkiyi test edebilmek içinse Pearson Çarpım Moment Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır. Sayısal gelişmelerle ilgili veriler çizelgeler haline getirilip yorumlanmış, bağımsız değişkenler arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı $\alpha = 0.05$ düzeyinde test edilmiştir.

4. BULGULAR

Araştırmanın dördüncü bölümü olan bulgular kısmında elde edilen verilerin gerekli analizler yapılması neticesinde elde edilen bulgulara yer verilecektir. Elde edilen bulgular çizelgeler halinde bölüm içerisinde paylaşılacak ve çizelgelerin yorumlanması suretiyle bu bölümde ortaya konulacaktır.

4.1 Ölçeklerin Geçerlilik ve Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Araştırmanın bu kısmında puanlama yolu ile ölçülen ölçekler için geçerlilik ve güvenilirlik analizi yapılmıştır. Geçerlilik ve güvenilirliği için Cronbach's Alpha testi uygulanmıştır.

Cronbach's Alfa değerinin güven aralığı aşağıdaki gruplandırmalarda görüldüğü gibidir.

$0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değil,

$0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçek düşük güvenilirlik,

$0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilir,

$0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir olduğu anlaşılır.

Çizelge 4.1: Ölçeklere Ait Güvenirlilik Analizi Sonuçları

	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
Kaygı	0,766	18
Kaçınan	0,901	18
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Orta Çocukluk Ölçeği	0,902	36
Problem Çözme Becerisine Güven	0,864	12
Özdenetim	0,812	7
Kaçınma	0,664	5
Çocuklar için Problem Çözme Envanteri	0,906	24

Çizelge 4.1’de örneklem grubuna uygulanan Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Orta Çocukluk Ölçeği güvenirliliğinin $\alpha=0,902$, Kaygı Bağlanma Stili alt boyutu güvenirliliğinin $\alpha=0,766$ ve Kaçınan Bağlanma Stili alt boyutu güvenirliliğinin $\alpha=0,901$ olduğu, dolayısıyla bu değerlerin araştırma için yeterli olduğu görülmektedir.

Çocuklar için Problem Çözme Envanteri güvenirliliğinin $\alpha=0,906$, Problem Çözme Becerisine Güven alt boyutu güvenirliliğinin $\alpha=0,864$, Özdenetim alt boyutu güvenirliliğinin $\alpha=0,812$ ve Kaçınma alt boyutu güvenirliliğinin $\alpha=0,664$ olduğu, dolayısıyla bu değerlerin araştırma için yeterli olduğu görülmektedir (Büyüköztürk, 2010).

4.2 Tanımlayıcı İstatistikler

Araştırmanın bu bölümünde, anket formunda yer alan demografik özelliklere ve ölçek ifadelerine ait tanımlayıcı istatistiklere ait bulgular çizelge haline getirilmiş ve yorumlanmıştır.

Çizelge 4.2: Öğrencilere Ait Demografik Değişkenlerin Dağılımı

		N	%
Cinsiyet	Kız	194	55
	Erkek	157	45
	Toplam	351	100
Sınıf	6. sınıf	107	30
	7. sınıf	141	40
	8. sınıf	103	29
	Toplam	351	100
Doğum Yılı	2004	8	2
	2005	103	29
	2006	106	30
	2007	118	34
	2008	16	5
	Toplam	351	100
Anne Eğitim Durumu	İlkokul	92	26
	Ortaokul	86	25
	Lise	109	31
	Üniversite	58	17
	Okuma yazma bilmiyor	6	2
	Toplam	351	100
Baba Eğitim Durumu	İlkokul	55	16
	Ortaokul	83	24
	Lise	131	37
	Üniversite	80	23
	Okuma yazma bilmiyor	2	1
	Toplam	351	100

Çizelge 4.2’de görüldüğü gibi, sınıf değişkeni açısından ise öğrencilerin %30’u 6. sınıf, %40’ı 7.sınıf ve %30’u 8. sınıftadır.

Doğum yılı değişkeni açısından, öğrencilerin %2’si 2004 yılı doğumlu, %29’u 2005 yılı doğumlu, %30’u 2006 yılı doğumlu, %34’ü 2007 yılı doğumlu ve %5’i 2008 yılı doğumludur.

Anne eğitim durumu değişkeni açısından, öğrenciler annelerinin %26’sı ilkokul, %25’i ortaokul, %31’i lise mezunu, %17’si üniversite mezunu ve %2’si okuma yazma bilmiyor olduğunu belirtmiştir.

Baba eğitim durumu değişkeni açısından, öğrenciler babalarının %16’sı ilkokul, %24’ü ortaokul, %37’si lise mezunu, %23’ü üniversite mezunu ve %1’i okuma yazma bilmiyor olduğunu belirtmiştir.

4.3 T Test ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları ve Yorumlanması

Bu bölümde 6, 7 ve 8.sınıf öğrencilerinin bağlanma stillerinin demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla T Test ve testi yapılmış ve elde edilen bulgular aşağıda ortaya konulmuştur.

4.3.1 Bağlanma stillerinin demografik değişkenlere göre T test ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları ve yorumlanması

Çizelge 4.3’e göre, kaygılı bağlanma stillerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, kız ve erkek öğrencilerin kaygılı bağlanma stili aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. ($t=3,562$; $p=0,000 < 0,05$). Bu durum kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla kaygılı bağlanma stiline sahip olduğu şeklinde değerlendirilebilir.

Çizelge 4.3: 6.7.8.Sınıf Öğrencilerinin Bağlanma Stillерinin Cinsiyete Göre Farklılaşmasına İlişkin T Testi

	Cinsiyet	N	Ort.	Std. Sapma	t	p
Kaygılı	Kız	194	2,34	0,84	3,562	0,000
	Erkek	157	2,07	0,62		
Kaçınan	Kız	194	2,36	1,17	2,851	0,005
	Erkek	157	2,05	0,88		

Kaçınan bağlanma stillerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, kız ve erkek öğrencilerin kaygılı bağlanma stili aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. ($t=2,851$; $p=0,005 < 0,05$). Bu durum kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla kaçınan bağlanma stiline sahip olduğu şeklinde değerlendirilebilir.

Çizelge 4.4'e göre, kaygılı bağlanma stilleri ortalamalarının sınıf değişkeni açısından anlamlı farklılık teşkil edip etmediğini tespit etmek maksadıyla Anova uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre, kaygılı bağlanma stili grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. ($F=0,732$; $p=0,482 > 0,05$).

Çizelge 4.4: 6.7.8.Sınıf Öğrencilerinin Bağlanma Stillerinin Sınıfa Göre Farklılaşmasına İlişkin Anova

	N	Ort.	Std. Sapma	F	p	Grup Farkları
				0,732	0,482	
Kaygı	6. sınıf	107	2,27	0,80		
	7. sınıf	141	2,16	0,70		
	8. sınıf	103	2,25	0,80		
	Toplam	351	2,22	0,76		
				3,886	0,021	8.sınıf
	6. sınıf	107	2,05	0,92		>
						6.sınıf
Kaçınan	7. sınıf	141	2,19	1,10		
	8. sınıf	103	2,45	1,12		
	Toplam	351	2,22	1,06		

Kaçınan bağlanma stilleri ortalamalarının sınıf değişkeni açısından farklılık meydana getirip getirmediğini tespit etmek amacıyla uygulanan Anova neticesinde kaçınan bağlanma stili ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. ($F=3,886$; $p=0,021 < 0.05$). Hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Tukey testi sonucunda, 8.sınıf öğrencileri 6. Sınıf öğrencilerine göre daha fazla kaçınan bağlanma stiline sahip olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 4.5: 6.7.8.Sınıf Öğrencilerinin Bağlanma Stillerinin Anne Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA

		N	Ort.	Std. Sapma	F	p
Kaygılı	İlkokul	92	2,4	0,9	1,064	0,374
	Ortaokul	86	2,2	0,7		
	Lise	109	2,2	0,7		
	Üniversite	58	2,1	0,7		
	Okuma yazma bilmiyor	6	2,3	0,4		
	Toplam	351	2,2	0,8		
Kaçınan	İlkokul	92	2,3	1,1	0,958	0,431
	Ortaokul	86	2,3	1,0		
	Lise	109	2,1	1,1		
	Üniversite	58	2,0	1,0		
	Okuma yazma bilmiyor	6	2,5	1,0		
	Toplam	351	2,2	1,1		

Çizelge 4.5'e göre, kaygılı bağlanma stilleri ortalamalarının anne eğitim durumu değişkeni açısından anlamlı farklılık teşkil edip etmediğini tespit etmek amacıyla Anova uygulanmıştır. Elde edilen bulguya göre kaygılı bağlanma stili grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. (F=1,064; p=0,374> 0.05).

Kaçınan bağlanma stilleri ortalamalarının anne eğitim durumu değişkeni açısından farklılık meydana getirip getirmediğini tespit etmek amacıyla uygulanan Anova neticesinde kaçınan bağlanma stili ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. (F=0,958; p=0,431>0.05).

Çizelge 4.6: 6.7.8.Sınıf Öğrencilerinin Bağlanma Stillerinin Baba Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin Anova

		N	Ort.	Std. Sapma	F	p
Kaygılı	İlkokul	55	2,32	0,92	1,569	0,182
	Ortaokul	83	2,34	0,79		
	Lise	131	2,18	0,74		
	Üniversite	80	2,08	0,63		
	Okuma yazma bilmiyor	2	2,39	0,24		
	Toplam	351	2,22	0,76		
	İlkokul	55	2,26	1,22	1,080	0,366
Kaçınan	Ortaokul	83	2,38	0,95		
	Lise	131	2,20	1,09		
	Üniversite	80	2,05	1,00		
	Okuma yazma bilmiyor	2	2,64	0,82		
	Toplam	351	2,22	1,06		

Çizelge 4.6'ya göre, kaygılı bağlanma stilleri ortalamalarının baba eğitim durumu değişkeni açısından anlamlı farklılık teşkil edip etmediğini tespit etmek amacıyla Anova uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre, kaygılı bağlanma stili grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. (F=1,569; p=0,182> 0.05).

Kaçınan bağlanma stilleri ortalamalarının baba eğitim durumu değişkeni açısından farklılık meydana getirip getirmediğini tespit etmek amacıyla uygulanan Anova neticesinde kaçınan bağlanma stili ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. (F=1,080; p=0,366>0.05).

4.3.2 Çocukluk çağı problem çözme tutumlarının demografik değişkenlere göre T test ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları ve yorumlanması

Bu bölümde 6, 7 ve 8.sınıf öğrencilerinin çocukluk çağı problem çözme tutumlarının demografik özelliklere göre farklılaşma durumu incelenmiştir.

Çizelge 4.7: 6.7.8.Sınıf Öğrencilerinin Algılanan Problem Çözme Becerilerinin Cinsiyete Göre Farklılaşmasına İlişkin T Testi

	Cinsiyet	N	Ort.	Std. Sapma	t	p
Problem Çözme Becerisine Güven	Kız	194	3,54	0,86	-1,949	0,052
	Erkek	157	3,71	0,77		
Özdenetim	Kız	194	3,33	1,01	-2,509	0,013
	Erkek	157	3,59	0,92		
Kaçınma	Kız	194	3,93	0,84	-1,910	0,057
	Erkek	157	4,09	0,71		
Problem Çözme (Toplam)	Kız	194	85,41	18,93	-2,520	0,012
	Erkek	157	90,09	15,87		

Çizelge 4.7'ye göre, problem çözme becerisine güven puanının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, kız ve erkek öğrencilerin problem çözme becerisine güven ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,949$; $p=0,052 > 0,05$).

Özdenetim puanının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, kız ve erkek öğrencilerin özdenetim puanının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. ($t=-2,509$; $p=0,0013 < 0,05$). Bu durum erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha fazla özdenetime sahip olduğu şeklinde değerlendirilebilir.

Kaçınma puanının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, kız ve erkek öğrencilerin kaçınma puanının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,910$; $p=0,057 > 0,05$).

Problem çözme toplam puanının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, kız ve erkek öğrencilerin problem çözme puanının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. ($t=-2,520$; $p=0,012 < 0,05$). Bu durum erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha fazla problem çözme becerisine sahip olduğu şeklinde değerlendirilebilir.

Çizelge 4.8'e göre, problem çözme becerisine güven puanının ortalamalarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda, problem çözme becerisine güven puanı grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. ($F=3,164$; $p=0,043 < 0,05$). Sonrasında ise post-hoc Tukey testi sonucunda, 6. Sınıf öğrencilerinin 8. sınıf öğrencilerine göre daha fazla problem çözme becerisine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Özdenetim puanı ortalamalarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda, özdenetim puanı ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. ($F=3,149$; $p=0,015 < 0,05$). Farklılaşmanın alt gruplarının belirlenmesi akabinde post-hoc Tukey testi sonucunda, 6. Sınıf öğrencilerinin 8. sınıf öğrencilerine göre daha fazla özdenetime sahip olduğu tespit edilmiştir.

Kaçınma puanı ortalamalarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda, kaçınma puanı ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=1,525$; $p=0,219 > 0,05$).

Problem çözme toplam puanı ortalamalarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda, problem çözme puanı ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. ($F=4,307$; $p=0,014 < 0,05$). Sonrasında ise

post-hoc Tukey testi sonucunda, 6. Sınıf öğrencilerinin 8. sınıf öğrencilerine göre daha fazla problem çözme yeteneğine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 4.8: 6.7.8.Sınıf Öğrencilerinin Algılanan Problem Çözme Becerilerinin Sınıfa Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA

		N	Ort.	Std. Sapma	F	p	Grup Farkları
Problem Çözme Becerisine Güven	6. sınıf	107	3,75	0,82	3,164	0,043	6.sınıf > 8.sınıf
	7. sınıf	141	3,63	0,82			
	8. sınıf	103	3,46	0,81			
	Toplam	351	3,62	0,82			
Özdenetim	6. sınıf	107	3,65	0,87	4,498	0,012	6.sınıf > 8.sınıf
	7. sınıf	141	3,43	1,02			
	8. sınıf	103	3,25	0,99			
	Toplam	351	3,44	0,98			
Kaçınma	6. sınıf	107	4,10	0,74	1,525	0,219	
	7. sınıf	141	3,99	0,79			
	8. sınıf	103	3,91	0,82			
	Toplam	351	4,00	0,78			
Problem Çözme (Toplam)	6. sınıf	107	90,98	16,56	4,307	0,014	6. sınıf > 8.sınıf
	7. sınıf	141	87,52	17,93			
	8. sınıf	103	83,85	18,15			
	Toplam	351	87,50	17,76			

Çizelge 4.9: 6.7.8. Sınıf Öğrencilerinin Algılanan Problem Çözme Becerilerinin Anne Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA

		N	Ort.	Std. Sapma	F	p
Problem Çözme Becerisine Güven	İlkokul	92	3,7	0,7	1,179	0,320
	Ortaokul	86	3,5	0,9		
	Lise	109	3,7	0,9		
	Üniversite	58	3,6	0,9		
	Okuma yazma bilmiyor	6	3,5	0,5		
	Toplam	351	3,6	0,8		
Özdenetim	İlkokul	92	3,4	1,0	0,377	0,825
	Ortaokul	86	3,4	1,0		
	Lise	109	3,4	1,0		
	Üniversite	58	3,6	1,0		
	Okuma yazma bilmiyor	6	3,5	0,4		
	Toplam	351	3,4	1,0		
Kaçınma	İlkokul	92	4,0	0,8	0,512	0,727
	Ortaokul	86	3,9	0,8		
	Lise	109	4,0	0,8		
	Üniversite	58	4,1	0,6		
	Okuma yazma bilmiyor	6	3,9	0,5		
	Toplam	351	4,0	0,8		
Problem Çözme (Toplam)	İlkokul	92	88,29	17,15	0,673	0,611
	Ortaokul	86	84,88	18,03		
	Lise	109	88,06	18,72		
	Üniversite	58	89,19	17,29		
	Okuma yazma bilmiyor	6	86,50	6,53		
	Toplam	351	87,50	17,76		

Çizelge 4.9'a göre, problem çözme becerisine güven puanının ortalamalarının anne eğitim durumu değişkeni açısından fark meydana getirip getirmediğini tespit maksadıyla Anova uygulanmıştır. Elde edilen bilgilere göre, problem çözme becerisine güven puanı grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. ($F=1,779$; $p=0,320 > 0.05$).

Özdenetim puanı ortalamalarının anne eğitim durumu değişkeni açısından fark meydana getirip getirmediğini tespit maksadıyla Anova uygulanmıştır. Elde edilen bilgilere göre, özdenetim puanı ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. ($F=0,377$; $p=0,825 > 0.05$).

Kaçınma puanı ortalamalarının anne eğitim durumu değişkeni açısından fark meydana getirip getirmediğini tespit maksadıyla Anova uygulanmıştır. Elde edilen bilgilere göre, kaçınma puanı ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=0,512$; $p=0,727 > 0.05$).

Problem çözme toplam puanı ortalamalarının anne eğitim durumu değişkeni açısından fark meydana getirip getirmediğini tespit maksadıyla Anova uygulanmıştır. Elde edilen bilgilere göre, problem çözme toplam puanı ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=0,673$; $p=0,611 > 0.05$).

Çizelge 4.10: 6.7.8. Öğrencilerinin Algılanan Problem Çözme Becerilerinin Baba Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA

		N	Ort.	Std. Sapma	F	p	Grup Farkları
Problem Çözme Becerisine Güven	İlkokul	55	3,61	0,81	0,868	0,483	
	Ortaokul	83	3,55	0,76			
	Lise	131	3,57	0,86			
	Üniversite	80	3,76	0,83			
	Okuma yazma bilmiyor	2	3,63	0,41			
	Toplam	351	3,62	0,82			
Özdenetim	İlkokul	55	3,38	1,01	2,442	0,047	Üniversite > Ortaokul
	Ortaokul	83	3,21	0,94			
	Lise	131	3,48	0,97			
	Üniversite	80	3,67	0,97			
	Okuma yazma bilmiyor	2	3,14	0,20			
	Toplam	351	3,44	0,98			
Kaçınma	İlkokul	55	4,02	0,81	1,138	0,338	
	Ortaokul	83	3,91	0,78			
	Lise	131	3,96	0,82			
	Üniversite	80	4,15	0,71			
	Okuma yazma bilmiyor	2	3,90	0,42			
	Toplam	351	4,00	0,78			
Problem Çözme (Toplam)	İlkokul	55	87,04	18,74	1,678	0,155	
	Ortaokul	83	84,60	15,66			
	Lise	131	87,06	18,59			
	Üniversite	80	91,61	17,51			
	Okuma yazma bilmiyor	2	85,00	1,41			
	Toplam	351	87,50	17,76			

Çizelge 4.10'ya göre, problem çözme becerisine güven puanının ortalamalarının baba eğitim durumu değişkeni açısından fark meydana getirip getirmediğini tespit maksadıyla Anova uygulanmıştır. Elde edilen bilgilere göre, problem çözme becerisine güven puanı grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. ($F=0,868$; $p=0,483 > 0.05$).

Özdenetim puanı ortalamalarının baba eğitim durumu değişkeni açısından fark meydana getirip getirmediğini tespit maksadıyla Anova uygulanmıştır. Elde edilen bilgilere göre, özdenetim puanı ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=2,442$; $p=0,047 < 0.05$). Hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Tukey testi sonucunda, babası üniversite mezunu olan öğrencilerin babası ortaokul mezunu olan öğrencilere göre daha fazla özdenetime sahip olduğu tespit edilmiştir.

Kaçınma puanı ortalamalarının baba eğitim durumu değişkeni açısından fark meydana getirip getirmediğini tespit maksadıyla Anova uygulanmıştır. Elde edilen bilgilere göre, kaçınma puanı ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=1,138$; $p=0,338 > 0.05$).

Problem çözme toplam puanı ortalamalarının baba eğitim durumu değişkeni açısından fark meydana getirip getirmediğini tespit maksadıyla Anova uygulanmıştır. Elde edilen bilgilere göre, problem çözme toplam puanı ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=1,678$; $p=0,155 > 0.05$).

4.4 Bağlanma Stilleri ile Çocukluk Dönemi Problem Çözme Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Bu bölümde 6, 7 ve 8.sınıf öğrencilerin bağlanma stilleri ile çocukluk dönemi problem çözme tutumları sürekli değişken olarak değerlendirilmiş ve değişkenler arasındaki ilişkiyi test edebilmek içinse Pearson Çarpım Moment Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır. Yapılan istatistiksel analizin sonuçları Çizelge 4.11'de verilmiştir.

Çizelge 4.11: Bağlanma Stilleri İle Algılanan Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Korelasyon Analizi

		Problem Çözme			Problem Çözme
		Becerisine Güven	Özdenetim	Kaçınma	(Toplam)
Kaygılı	r	-0,465**	-0,435**	-0,420**	-0,518**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	351	351	351	351
Kaçınan	r	-0,599**	-0,499**	-0,479**	-0,631**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	351	351	351	351

** p < 0,01; * p < 0,05

Çizelge 4.11'e göre, kaygılı bağlanma ile problem çözme becerisine güven arasında orta düzeyde, negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=-0,465$; $p = 0,000 < 0,05$). Dolayısıyla bu değerler dikkate alındığında kaygılı bağlanma azaldıkça problem çözme becerisine güvenin artmakta olduğu söylenebilir.

Kaygılı bağlanma ile özdenetim arasında orta düzeyde, negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=-0,435$; $p = 0,000 < 0,05$). Dolayısıyla bu değerler dikkate alındığında kaygılı bağlanma azaldıkça özdenetimin artmakta olduğu söylenebilir.

Kaygılı bağlanma ile kaçınma arasında orta düzeyde, negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=-0,420$; $p = 0,000 < 0,05$). Dolayısıyla bu değerler dikkate alındığında kaygılı bağlanma azaldıkça kaçınmanın artmakta olduğu söylenebilir.

Kaygılı bağlanma ile problem çözme arasında orta düzeyde, negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=-0,518$; $p = 0,000 < 0,05$). Dolayısıyla bu değerler dikkate alındığında kaygılı bağlanma azaldıkça problem çözenin artmakta olduğu söylenebilir.

Kaçınan bağlanma ile problem çözme becerisine güven arasında orta düzeyde, negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=-0,599$; $p = 0,000 <0.05$). Dolayısıyla bu değerler dikkate alındığında kaçınan bağlanma azaldıkça problem çözme becerisine güvenin artmakta olduğu söylenebilir.

Kaçınan bağlanma ile özdenetim arasında orta düzeyde, negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=-0,499$; $p = 0,000 <0.05$). Dolayısıyla bu değerler dikkate alındığında kaçınan bağlanma azaldıkça özdenetimin artmakta olduğu söylenebilir.

Kaçınan bağlanma ile kaçınma arasında orta düzeyde, negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=-0,479$; $p = 0,000 <0.05$). Dolayısıyla bu değerler dikkate alındığında kaçınan bağlanma azaldıkça kaçınmanın artmakta olduğu söylenebilir.

Kaçınan bağlanma ile problem çözme arasında orta düzeyde, negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=-0,631$; $p = 0,000 <0.05$). Dolayısıyla bu değerler dikkate alındığında kaçınan bağlanma azaldıkça problem çözmenin artmakta olduğu söylenebilir.

5. TARTIŞMA

Bağlanma ve problem çözme becerisi konuları, literatürde yoğun bir biçimde araştırılan iki kavram olmasına karşın bu iki kavramın birbiriyle olan ilişkisini ve orta okul döneminde bu ilişkiyi araştıran çok fazla çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmada 6.7.8. sınıf çocuklarının kaygılı- kaçınan bağlanma ile problem çözme becerilerine ilişkin algıları araştırılmıştır. Buna göre kaygılı ve kaçınan bağlanma stillerinin problem çözme becerisi ile negatif yönlü ilişkisi olduğu yönünde sonuçlar elde edilmiştir. Benzer konuda yapılan araştırmalarda ulaşılan sonuçlar ile çalışmanın sonuçları bu kısımda karşılaştırılmaktadır.

5.1 Bağlanma Stilleri Açısından

5.1.1 6.7.8. sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri cinsiyetleri açısından farklılaşmakta mıdır?

Araştırmamızın sorularından biri olan 6.7.8. sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri cinsiyetleri açısından farklılaşmakta mıdır sorusuna cevap aradığımız araştırmada;

Ortaokul 6.7.8 sınıf öğrencilerinin cinsiyet değişkeni açısından bağlanma stillerine bakıldığında kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha yüksek kaygılı bağlanma stiline sahip oldukları bulunmuştur.

Bağlanma stillerinin diğer boyutu olan Kaçınan bağlanma stilleri açısından kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha yüksek kaçınan bağlanma stiline sahip oldukları bulunmuştur.

Alan yazına baktığımızda; bağlanma ve cinsiyet ilişkisinin açısından farklı sonuçlar olduğunu görmekteyiz.

Şahin (2009); Yetiştirme Yurdu ve Ailesi Yanında Yaşayan Ergenlerin bağlanma stilleri üzerine yaptığı tez çalışmasında; 15- 18 yaş arası 242 öğrencinin

katılımıyla yaptığı araştırmada; tüm gruplarda erkek öğrencilerin güvenli bağlanma puanlarının kızlardan daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu sonuç iki çalışmada da benzer bulgulara işaret etmektedir. Bizim çalışmamızda da güvensiz bağlanma stillerinden kaygılı ve kaçınan bağlanma stilleri kızlarda erkeklerden yüksek bulunmuş olup; her iki araştırma bulgusu da kızların erkeklerden daha güvensiz bağlanma stiline sahip olduğuna işaret etmektedir.

Akdağ (2011); Ergenler ve onların ebeynlerinin bağlanma stilleri üzerine yaptığı araştırmada; cinsiyet değişkeni ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkide, “güvenli bağlanmanın cinsiyetler arasında anlamlı farklılık sergilemediği, güvensiz bağlanma kategorilerinden sadece korkulu bağlanmanın kızlarda erkek ergenlere göre daha yüksek oranda olduğu” bulgularına ulaşmıştır.

Morsünbül (2005); Ergenlerin Bağlanma Örüntüleri üzerine yaptığı çalışmasında kızların erkeklerden daha yaygın şekilde korkulu bağlanma stiline sahip olduğunu bulmuştur.

Onur (2006) Lise öğrencileri ve bağlanma boyutları üzerine yaptığı tez çalışmasında; 4 boyutlu kategoride incelediği bağlanma stillerinin; liseli ergenlerde cinsiyet açısından farklılık gösterdiğini erkeklerin daha yaygın güvenli bağlanma stiline; kızların ise daha yaygın şekilde kaygılı, korkulu, saplantılı bağlanma stillerine sahip olduğunu bulmuştur.

Tüm bu araştırmalar çalışmamızla örtüşen sonuçlara işaret ederken; alan yazında farklı bulgular da mevcuttur.

“Bekiroğlu (1996); üçlü bağlanma modelini kullanarak yaptığı çalışmanın sonucunda bağlanma stillerinin farklılaşmadığını saptamıştır. Gezer (2001) dörtlü bağlanma modelini kullanarak yaptığı çalışmada da bağlanma stillerinin cinsiyete göre farklılaşmadığını saptamıştır.” (Morsünbül, 2005).

“Hazan ve Shaver (1987) araştırmalarında üçlü bağlanma stiline (güvenli, kaygılı/kararsız, kaçınan) dağılımı ile cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık sergilemediğini belirtmişlerdir.” (Akdağ, 2011).

“Ammaniti ve arkadaşlarının (2000) yaptıkları çalışmanın sonucunda ise çocukluktan ergenliğe geçişte bağlanma boyutu açısından cinsiyet açısından farklılıkların olmadığı saptanmıştır.” (Morsünbül, 2005).

“Konyalıoğlu (2002) yaptığı araştırmada, üniversite öğrencilerinde duygusal ilişki bağlanma tarzları ile kişilik tipleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bu araştırma sonucunda erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre kaçınan, güvenli ve kaygılı bağlanma özelliklerine daha fazla sahip oldukları görülmüştür.” (Dağlıkan,2015)

Sonuç olarak; bağlanma stillerini iki boyutlu olarak (Kaygılı- Kaçınan) değerlendirdiğimiz araştırmamızda; cinsiyet açısından alan yazın ile uyumlu sonuçlar elde edilmiş olup; bağlanma stilleri cinsiyet değişkeni arasındaki ilişkiye dair farklı araştırma bulguları söz konusudur.

5.1.2 6.7.8. sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri sınıfa göre farklılaşmakta mıdır?

6.7.8.sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri sınıf değişkeni açısından farklılaşmakta mıdır sorusuna cevap aradığımız araştırmamızda; sınıfa göre kaygılı bağlanma stili açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Kaçınan bağlanma stili açısından fark anlamlı bulunmuş olup; buna göre 8.sınıf öğrencilerinin 6. Sınıf öğrencilerinden daha fazla kaçınan bağlanma stiline sahip oldukları görülmüştür.

Levendosky, Bocks ve Semel (2002) ise ergenler üzerinde yaptıkları araştırmada; bizim bulgumuzla da örtüşen, yaş değişkeni ile güvenli bağlanma arasında negatif yönlü ilişki bulmuşlar; yaşı büyük olan ergenlerin yaşı 14-16 olan ergenlere göre güvenli bağlanma boyutu puanlarının daha düşük olduğu; büyük yaştaki ergenlerin kaçınma boyutu bağlanma puanlarının ise daha yüksek olduğunu bulmuşlardır.

Şahin (2009) Çocuk Esirgeme İle Ailesi Yanında Yaşayan Ergenleri bağlanma örüntüleri açısından karşılaştırdığı çalışmasında; yaşı 16-18 olan ergenlerin; yaşı 15 olanlardan daha yüksek kayıtsız bağlanma stiline sahip olduğunu bulmuştur.

Bal (2007) Evli çiftler üzerinde yaptığı çalışmasında, erkekleri ve kadınları bağlanma stillerine göre ayrı ayrı incelemiştir. Erkeklerin yaşı arttıkça kaçınma alt boyutu puanın da arttığını bulmuştur. Kadınlarda anlamlı bir bulgu gözlememiştir.

Saymaz (2003); Çalışmasında 20-21-22 ve üzerindeki yaşlardaki öğrencilerin bağlanma stili alt boyutundan aldıkları puanların; 18-20 yaşları arasındaki öğrencilerden anlamlı derecede yüksek olduğunu bulmuştur.

Yukarıdaki araştırmalar kısmen bizim bulgularımızla uyumlu olmakla birlikte bağlanma boyutları açısından farklılıklar göstermektedir.

Ancak bizim bulgumuz Bartholomew ve Horowitz (1991)'in ifade ettiği; kaygısız ve kaçınan bağlanma stili yakın ilişkilerden kaçınma ve bağımsız olma ile ilgilidir. Bu açıdan bakıldığında; 8. Sınıflarda (13-14 yaş) kaçınan bağlanmanın 6. Sınıfa (11-12) göre daha yüksek olması, Bartholomew ve Horowitz'in görüşlerini doğrular niteliktedir.

Alan yazında bizim bulgumuzla tam tersi bulgular da söz konusudur.

Ceritli (2016) Lise öğrencilerinin bağlanma örüntüleri üzerine yaptığı çalışmada, bağlanma stillerinin sınıf düzeyine göre değişmediğini bulmuştur.

Onur (2006) Lise öğrencileri üzerine yaptığı çalışmasında; liseli ergenlerde bağlanma stillerinin sınıf açısından farklılaşmadığını bulmuştur.

Kaplan (2012) Ergenlerin bağlanma örüntüleri ile saldırganlıkları üzerine yaptığı araştırmasında; bağlanma stilleri ile yaş değişkeni arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır.

Bu sonuçlardan anlaşıldığı gibi, bu döneme ait farklı bulgular söz konusudur. Bunun sebepleri arasında, bu dönemi yaşa göre inceleyen araştırmaların az sayıda olması; çocukluk ile ergenlik arasında çocukların ilişki örüntü ve ihtiyaçlarının çok hızlı değişmesi ve kendilik algılarında yaşadıkları değişkenlik olabileceği gibi; soruların anlaşılabilmesi ya da yeterince dürüstlikle yanıtlanmamış olması da gösterilebilir. Bu konuda karşılaştırma yapan daha fazla araştırmaya ihtiyaç bulunmaktadır.

5.1.3 6.7.8. sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri anne eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

6.7.8.sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri anne eğitim durumu değişkenine göre farklılaşmakta mıdır sorusuna cevap aradığımız araştırmamızda; kaygılı bağlanma stiline anne eğitim durumu değişkenine farklılaşmadığı bulunmuştur.

Kaçınan bağlanma stiline anne eğitim durumu değişkenine farklılaşmadığı bulunmuştur.

Alan yazındaki araştırmalara baktığımızda;

Ceritli (2016) Lise öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada; bağlanma stillerinin anne eğitim düzeyine göre değişmediğini bulmuştur. Bu sonuç, araştırmamızla uyumludur.

Benzer bir bulgu olarak Işıkoğlu (2016)'nın "9-11 Yaşları Arasındaki Çocukların Güvenli Bağlanma Düzeyi ve Annelerinin Ödül Ceza Yöntemini Kullanma Düzeyi ile Aynı Çocukların Olumsuz Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı çalışmada; orta çocuklukta anne eğitim düzeyine göre güvenli bağlanmanın değişmediği bulunmuştur.

Ancak bizim bulgumuzdan farklı bulguya sahip araştırmalar çoğunluktadır.

Akın (2011) Ergenlerin Bağlanma örüntüleri ve bazı değişkenlerle ilişkisi üzerine yaptığı çalışmada; bağlanmanın Saplantılı, Korkulu ve Kayıtsız alt boyutlarının tümünde anlamlı farklılıklar bulmuş ve anne eğitim düzeyi değişkenine göre bağlanma stillerinin farklılaştığını bulmuştur.

Baş (2011) Ergenler ile ilgili yaptığı çalışmada; bağlanma stillerinin anne eğitim düzeyine göre farklılaştığını ve anneleri üniversite ve üstü eğitim düzeyindeki ergenlerin güvenli bağlanma puanlarının; annesi okur –yazar olmayan ergenlerin güvenli bağlanma puanlarından anlamlı şekilde yüksek olduğunu görmüştür. Yine aynı araştırmada; annesi üniversite ve üstü eğitim düzeyindeki ergenlerin saplantılı bağlanma puanının; annesi okur-yazar olmayan, ilköğretim ve ortaöğretim mezunu olan ergenlerden anlamlı şekilde düşük olduğunu görmüştür.

Onur (2006) Lise Öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada; liseli ergenlerde bağlanma stillerinin anne eğitimi değişkenine göre bazı alt boyutlarda farklılaştığını bulmuştur.

Çoğunluktaki araştırma bulguları; anne eğitim düzeyi ile güvenli bağlanma düzeyi arasında pozitif yönlü ilişki bulunmuş olmasına rağmen; az sayıda araştırmada bunun tam tersi bulgular da mevcuttur.

İlaslan (2009) Çocuklardaki bağlanma yaptığı çalışmada; anne eğitim düzeyi ilköğretim olan çocukların rahatlık bağlanma davranışı puanlarının; anneleri ortaöğretim ve lisans olanlardan yüksek olduğunu bulmuştur. Ayrıca annesi ortaöğretim mezunu olan çocukların kaçınan bağlanma davranışı puanları, annesi ilköğretim mezunu olanlardan yüksek bulunmuştur.

Saymaz (2003) Üniversite öğrencileri üzerine yaptığı araştırmasında; İlaslan (2009) ile aynı yönde bulgu elde etmiştir. Onun araştırmasına göre; annenin öğrenim düzeyi azaldıkça güvenli bağlanma boyutu puanları artmakta; korkulu bağlanma boyutu puanları ise azalmaktadır.

Bu yöndeki bulgular için getirilen açıklamalar; düşük eğitim düzeyindeki annelerin çalışmıyor olduğu (Saymaz 2003) ve düşük ekonomik seviyeye sahip olarak, şehirden uzak, tek katlı ve bahçeli evlerde oturdukları; çocukların çok engellenmeden güven içinde keşif davranışında bulunabildikleri ve güvenli bağlanma örüntüleri geliştirdikleri; akademik ve gelir düzeyi yüksek annelerin ise genelde şehir merkezi ve apartmanda yaşadıkları, evde daha çok vakit geçirdikleri ve çocukların kapalı ortamlarda daha çok kaldığı ve çocuklara daha çok müdahale edilmesi ile annelerinin onların gelişimleri ile ilgili bilgilerini davranışlarına yansıtamadıkları; bu nedenle güvensiz bağlanma örüntüleri geliştirdikleri (İlaslan 2009) şeklindedir.

5.1.4 6.7.8.sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri baba eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

6.7.8.sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri baba eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır sorusuna cevap aradığımız araştırmamızda; kaygılı bağlanma stiline baba eğitim durumu değişkenine farklılaşmadığı bulunmuştur.

Kaçınan bağlanma stiline baba eğitim durumu değişkenine göre farklılaşmadığı bulunmuştur.

Alan yazındaki araştırmalara baktığımızda;

Onur (2006) Çalışmasında liseli ergenlerin bağlanma stillerinin baba eğitim düzeyine göre farklılaşmadığını bulmuştur. Bu sonuç bizim bulgumuzla paralellik göstermektedir.

Ceritli (2016) Lise öğrencileri ile ilgili çalışmasında; bağlanma stillerinin baba eğitim düzeyine göre değiştiğini; babası okur- yazar olmayan öğrencilerin daha yüksek güvenli bağlanma; babası lisansüstü eğitime sahip öğrencilerin daha yüksek korkulu bağlanma; babası ilköğretim eğitime sahip olanların daha yüksek kayıtsız bağlanma babası lise eğitime sahip olanların ise saplantılı bağlanmaya sahip olduğunu bulmuştur.

Akın (2011) Ergenler ve onların bağlanma örüntüleri ile ilgili yaptığı araştırmasında; bağlanmanın Saplantılı, Korkulu ve Kayıtsız alt boyutlarının tümünde baba eğitim düzeyi değişkenine göre bağlanma stillerinin farklılaştığını bulmuş ve farkın babası okur- yazar olmayan ya da ilköğretim eğitime sahip olanlara göre babası üniversite eğitimi alanların lehine çıktığını bulmuştur.

Yılmaz (2007) Üniversiteli gençlerin bağlanma örüntüleri üzerine yaptığı çalışmada; babası okur-yazar olan bireylerin daha korkulu bağlandıklarını bulmuş ve babanın eğitim düzeyi düştükçe daha otoriter olabileceğini ve bunun daha korkulu tarzda bir bağlanma stiline yol açabileceğini belirtmiştir.

Keskin (2007) Ergenlerde ruhsal durum ile bağlanma üzerine yaptığı çalışmada; baba eğitim düzeyi yükseldikçe ergenlerde güvenli bağlanmanın arttığını bulmuştur.

Son yıllarda yapılan araştırmaların çoğunluğu dinamik ve çok yönlü bir süreç olan bağlanma örüntülerinin gelişiminde babanın; önemli bir role sahip olduğunu göstermektedir. Ancak araştırmaların çoğunluğunda anneye bağlanmaya ilişkin sorular sorulmuş olup; bizim çalışmamız da bu yönde yapılmıştır. Ülkemizde henüz babaya bağlanmayı ölçümleyen bir ölçek bulunmamakta olup; bu alanda daha derin araştırmalar yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

5.2 Algılanan Problem Çözme Becerileri Açısından

5.2.1 6.7.8. sınıf öğrencilerinin algılanan problem çözme becerileri cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

6.7.8. Sınıf Öğrencilerinin algılanan problem çözme becerileri cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır sorusuna cevap aradığımız araştırmamızda;

Problem çözme toplam puanının cinsiyet değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaştığı bulunmuştur. Buna göre, erkek öğrencilerin toplam problem çözme becerisi puanlarının kız öğrencilerden yüksek olduğu belirlenmiştir.

Algılanan Problem Çözme Becerilerine ilişkin alt boyutlara bakıldığında; Problem çözme becerisine güven alt boyutu puanın cinsiyet değişkeni açısından farklılaşmadığı bulunmuştur.

Özdenetim alt boyutu puanının cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaştığı; buna göre, erkek öğrencilerin kız öğrencilerden göre daha yüksek özdenetim gösterdikleri belirlenmiştir.

Kaçınma alt boyutu puanının cinsiyet değişkeni açısından farklılaşmadığı bulunmuştur.

Alan yazındaki araştırmalara baktığımızda;

Korkut (2002) Lise öğrencileri ile ilgili çalışmasında; erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha fazla problem çözme becerisine sahip olduklarını bulmuştur. Bu araştırma, bulgularımızla uyumludur.

Gökbuzoğlu (2008) Ergenlerle ilgili yaptığı araştırmada; cinsiyet açısından problem çözme becerilerinin yaklaşma-kaçınma alt boyutunda anlamlı farklılık bulmuş; bu farklılığın erkeklerin lehine olduğunu belirlemiştir. Buna göre erkeklerin yaklaşma alt boyutu puanları kızlardan daha yüksektir.

Heppner ve Peterson (1982) ile Kuru ve Karabulut (2009) araştırmalarında; erkek öğrencilerin kız öğrencilerden yüksek problem çözme becerisine sahip olduklarını bulmuşlardır. Bu araştırmalar bizim bulgularımızla örtüşmektedir.

Arslan ve Kabasakal (2013) Ergenlerin problem çözme düzeyleri üzerine yaptıkları araştırmada; erkeklerin kişisel kontrol boyutundan aldıkları puan ortalamalarının kızlardan daha yüksek olduğunu bulmuştur. Bizim bulgularımızda

da, erkeklerin özdenetim alt boyutu puanları kızlardan yüksek bulunmuş olup; bulgumuz bu araştırma ile örtüşmektedir.

Ancak alan yazında farklı bulgular çoğunlukta olup;

Pakaslahti ve ark. (2002), Keltikangas-Jarvinen (2002), Ferah (2000); Serin ve Derin (2008) araştırmalarında; kızların problem çözme becerilerini erkeklerden yüksek bulmuşlardır.

Basmacı (1998), Saygılı (2000), Şahin (1997), Alver (2005), Gültekin (2006) Elkin ve Karadağlı, 2015) problem çözme becerisi ile cinsiyet arasında herhangi anlamlı ilişki bulamamışlardır.

Araştırmamızda erkeklerin problem çözme becerileri algı puanının kızlardan yüksek çıkması; “erkeklerin problem çözme becerilerini daha olumlu algılamaları kültürel değerlere, erkeklerin daha fazla problem çözücü olmalarını bekleyen sosyalleşme sürecine bağlanabilir” (Korkut (2002) şeklindeki görüşünü destekleyici niteliktedir.

5.2.2 6.7.8. sınıf öğrencilerinin algılanan problem çözme becerileri sınıflarına göre farklılaşmakta mıdır?

6.7.8. Sınıf Öğrencilerinin algılanan problem çözme becerileri sınıflarına göre farklılaşmakta mıdır sorusuna cevap aradığımız araştırmamızda;

Problem çözme toplam puan ortalamaları ile sınıf değişkeni arasındaki ilişkide 6. Sınıfların 8. Sınıflardan daha yüksek problem çözme yeteneğine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Problem çözme becerisine güven alt boyutu puan ortalamaları ile sınıf değişkeni arasındaki ilişkide; 6. Sınıftaki öğrencilerin 8. sınıftaki öğrencilerden daha fazla problem çözme becerilerine güven duyduğu tespit edilmiştir.

Özdenetim puanı ortalamaları ile sınıf değişkeni arasındaki ilişkide 6. Sınıftaki öğrencilerin 8. sınıftaki öğrencilerden fazla özdenetime sahip oldukları tespit edilmiştir.

Kaçınma alt boyutu ile sınıf değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Araştırmamızda ortaya çıkan; 6.sınıf öğrencilerinin 8.sınıf öğrencilerinden daha yüksek düzeyde problem çözme beceri algısına ve özdenime sahip oldukları bulgusu oldukça şaşırtıcı olmakla birlikte; alan yazında buna benzer araştırma bulgusu olduğunu görmekteyiz. Araştırmalar genellikle yaş değişkenine göre yapılmış olup; araştırmamız sınıf- değişkenini birlikte değerlendirmiştir.

Akkaya (2012) Ortaokul öğrencileri üzerine Sultanbeyli’de yaptığı araştırmasında bizim araştırmamızla aynı paralelde sonuçlar elde etmiş olup; problem çözme toplam puanının 6.sınıflarda 8.sınıflardan daha yüksek; 7.sınıflarda 8.sınıflardan daha yüksek olduğunu belirlemiştir. Bunların yanında; problem çözme becerisine güven alt boyutunda, yine 6.sınıfların 8.sınıflardan daha yüksek puana sahip olduğunu bulmuş; kaçınma alt boyut puanının anlamlı bir farklılık oluşturmadığını bulmuştur. Bu bulgular araştırmamızla aynı yönde olup; özdenetim puanının bizim araştırmamızda 6. Sınıflarda 8.sınıflardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Akkaya (2012) ise özdenetim alt boyutunda anlamlı farklılık bulmamıştır. Bu yönüyle araştırma bulgumuz, Akkaya (2012)’den farklılaşmaktadır.

Korkut (2002) Liseye devam eden ergenler ile ilgili araştırmasında; yaş küçük olanların problem çözme becerisi puanlarının daha yüksek olduğunu bulmuştur.

“Pakaslahti ve arkadaşlarınca (2002) yapılan bir araştırmada da 14 yaşındakilerin 17 yaşındakilere göre bazı problem çözme becerilerini daha etkili kullandıkları bulgusu elde edilmiştir.” (Akt. Korkut 2002).

Kalyoncuoğlu (2018) Ebeveynlerin Duygusal Zeka ve Anne Baba Tutumlarının Çocuğun Problem Çözme Becerisine Etkisi adlı çalışmasında; çocuğun yaş büyüdükçe problem çözme becerisinden aldığı puan ile problem çözme becerisine güven alt boyutundan aldığı puanın azaldığını bulmuştur.

Genç ve Kalafat (2010) Öğretmen adayları üzerine yaptıkları araştırmada; problem çözme ile sınıf değişkeni arasında 3.sınıfların problem çözme bakımından kendilerini 4.sınıflardan daha başarılı algıladığını bulmuş olup; bu durumu 4.sınıfların mezun olma, iş bulma gibi kaygıları nedeniyle geleceğe dair daha kaygılı ve umutsuz olmalarına bağlamışlardır.

Bu bulgular; araştırmamızla örtüşmekte olup ortaokul öğrencileri için daha küçük yaşta olanların problem çözme becerilerini gerçekte olduğundan daha iyi

olarak algıladıkları ve ölçeği bu yönde doldurdukları şeklinde değerlendirebiliriz.” (Akt. Korkut 2002).

D'Zurilla, Maydeu ve Kant (1998) araştırmalarında; genç yaşlardan orta yaşlara doğru gittikçe problem çözme becerilerinin arttığını bulmuşlardır. Onların bu bulguları bizim araştırma bulgularımız çelişmektedir. (Akt. Korkut 2002).

Ayrıca Taylan (1990) ve Katkat (2001) araştırmalarında, problem çözme becerilerinin sınıf değişkenine göre farklılık göstermediğini bulmuşlardır.” (Akt. Akkaya 2012).

5.2.3 6.7.8. sınıf öğrencilerinin algılanan problem çözme becerileri annenin eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

6.7.8. Sınıf Öğrencilerinin algılanan problem çözme becerileri annenin eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır sorusuna cevap aradığımız araştırmamızda;

Problem çözme toplam puanı ortalamalarının anne eğitim durumuna göre farklılaşmadığı bulunmuştur.

Problem çözme becerisine güven alt boyutu puanları ile anne eğitim değişkeni arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır.

Özdenetim alt puanı ortalamalarının anne eğitim durumu ile ilişkisinde anlamlı fark görülmemiştir.

Kaçınma alt puanı ortalamalarının anne eğitim durumu ile ilişkisinde anlamlı fark görülmemiştir.

Alan yazına baktığımızda;

Akkaya (2012) Ortaokul öğrencileri ile ilgili yapmış olduğu araştırmasında bizim bulgularımızla aynı doğrultuda bulgular elde etmiş olup; toplam problem çözme puanı ile alt boyutlardaki puanların hiçbirinde anne eğitim durumunun farklılık oluşturmadığını bulmuştur.

Derin (2006) 8. Sınıftaki öğrencilerle ilgili yaptığı araştırmasında; anne eğitim değişkeni ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin anlamlı olmadığını görmüştür. Bu bulgu; araştırmamızla örtüşmektedir.

Ünüvar (2003) Lise öğrencileri üzerine yaptığı araştırmada, problem çözme becerilerinin anne eğitimi açısından hem çalışan anne hem çalışmayan anne grubunda farklılaşmadığını; öğrencilerin problemlere benzer yaklaşımda olduklarını bulmuştur. Bu bulgu da araştırmamızı desteklemektedir.

Gökbuzoğlu (2008) Araştırmasında bulgularımızla paralel sonuçlara ulaşmış ve ergenlerin anne eğitim düzeyine göre problem çözme becerilerinin değişmediğini görmüştür.

Araştırmamızdan farklı bulgulara ulaşan araştırmalara baktığımızda;

Özbulak ve Aypay& Aypay (2011) Yaptıkları araştırmada; annesi lisansüstü eğitim düzeyinde olan öğrencilerin problem çözme becerilerinin diğer öğrencilerden daha yüksek olduğunu bulmuştur. Bu araştırma, bulgularımızla uyumsuzdur.

Kapkıran (2005) Liseye devam eden öğrencilerle ilgili yaptığı araştırmada; anneleri lise mezuniyetine sahip çocukların güvenli problem çözme yaklaşımında olduklarını; anneleri ilkököl mezuniyetine sahip çocukların ise onlardan düşük seviyede problem çözme yaklaşımına sahip olduklarını belirlemiştir. Bu araştırma, bulgularımızla uyumsuzdur.

5.2.4 6.7.8. sınıf öğrencilerinin algılanan problem çözme becerileri babanın eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

6.7.8. Sınıf Öğrencilerinin algılanan problem çözme becerileri babanın eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır sorusuna cevap aradığımız araştırmamızda;

Problem çözme becerisi toplam puanının baba eğitim değişkenine göre değişmediği bulunmuştur.

Problem çözme becerisine güven alt puanının baba eğitim değişkenine değişmediği bulunmuştur.

Özdenetim alt boyut puanının baba eğitim değişkenine değiştiğini ve bunun babası üniversite mezunu olan öğrenciler ile babası ortaokul mezunu olan öğrenciler arasında olduğu; babası üniversite eğitimine sahip öğrencilerin daha fazla özdenetime sahip olduğu tespit edilmiştir.

Kaçınma alt boyut puanının babanın eğitim düzeyine göre değişmediği bulunmuştur.

Alan yazına baktığımızda araştırmaların çoğunluğunun bulgularımızla aynı yönde olduğunu görmekteyiz.

Derin (2006) 8.Sınıflar üzerine yaptığı araştırmada baba eğitim düzeyi değişkeni açısından; öğrencilerin problem çözme becerilerinde farklılaşma olmadığını bulmuştur.

Akkaya (2012) İlköğretim 2. Kademeye devam eden öğrenciler üzerine yaptığı araştırmada baba eğitim düzeyi değişkeninin öğrencilerin problem çözme becerilerini farklılaştırmadığını bulmuştur.

Gökbuzoğlu (2008) Araştırmasında ergenlerin baba eğitim durumu değişkenine göre problem çözme becerileri ve alt boyutların hiçbirinde anlamlı bir farklılığa rastlamamıştır.

Korkut (2002), Ünüvar (2003), Özbulak ve Aypay& Aypay (2011), Kurt (2016), Ay (2015); araştırmalarında baba eğitim durumu değişkeni ile problem çözme becerileri arasında anlamlı bir farklılığa rastlamamışlardır. Tüm bu sonuçlar, araştırma sonuçlarımızla örtüşmektedir.

Alan yazında az da olsa farklı bulgulara da rastlanmaktadır.

“Saygılı (2000) araştırmasında anne-baba eğitim durumu ile problem çözme düzeylerini karşılaştırmış, yükseköğrenim ve ilköğretim mezunları arasında anlamlı farklılıklar bulmuştur. “(Akt. Akkaya 2000.) Bu bulgular, araştırma sonucumuzla uyuşmamaktadır.

Yıldırım (2011) ‘Lise öğrencileri ile ilgili yaptığı çalışmasında baba eğitim durumu değişkeni açısından babası üniversite mezunu olan çocukların problem çözme algılarının, babası ilk ve ortaöğretim mezunu olan çocuklardan yüksek olduğunu bulmuştur. Bu araştırma, bulgularımızla uyuşmamaktadır.

5.3 Bağlanma Stilleri İle Algılanan Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki Açısından

Araştırmamızda; Kaygılı bağlanma ile problem çözme arasındaki değerlere bakıldığında; kaygılı bağlanma azaldıkça problem çözmenin artmakta olduğu söylenebilir.

Kaygılı bağlanma ile problem çözme becerisine güven arasındaki değerler dikkate alındığında kaygılı bağlanma azaldıkça problem çözme becerisine güvenin artmakta olduğu söylenebilir.

Kaygılı bağlanma ile özdenetim arasındaki değerler dikkate alındığında; kaygılı bağlanma azaldıkça özdenetimin artmakta olduğu söylenebilir.

Kaygılı bağlanma ile kaçınma arasındaki değerler dikkate alındığında kaygılı bağlanma azaldıkça kaçınmanın artmakta olduğu söylenebilir.

Kaçınan bağlanma ile problem çözme becerileri algısı arasındaki değerlere bakıldığında kaçınan bağlanma azaldıkça problem çözmenin artmakta olduğu söylenebilir.

Kaçınan bağlanma ile problem çözme becerisine güven arasındaki değerler dikkate alındığında kaçınan bağlanma azaldıkça problem çözme becerisine güvenin artmakta olduğu söylenebilir.

Kaçınan bağlanma ile özdenetim arasındaki değerler dikkate alındığında kaçınan bağlanma azaldıkça özdenetimin artmakta olduğu söylenebilir.

Kaçınan bağlanma ile kaçınma alt boyutu arasındaki sayısal değerlere bakıldığında kaçınan bağlanma azaldıkça kaçınmanın artmakta olduğu söylenebilir.

Alan yazına baktığımızda araştırmaların çoğunlukla; bulgularımızla uyuştuuğu görölmektedir.

Çalışır (2009), bağlanma ile ilgili yapmış olduğu çalışmada güvenli bağlanmaya sahip olan kişilerin başa çıkma stratejilerinin gelişmiş olduğunu gösteren sonuçlar elde etmiştir. Araştırmacı buradan hareketle kaygılı bağlanma stili ile başa çıkma stratejileri arasında ters yönlü bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırmacının elde ettiği sonuç, bu çalışma sonucu ile paralellik göstermektedir. Araştırmacının elde ettiği sonuçlar, insanların bağlanma sürecinde güvenlik

arayışının belirleyici konumda olduğunu göstermektedir. İnsanın kendisini güvende hissetme ihtiyacının bağlanmayı doğrudan etkilemesinin bu yönde sonuçlar elde edilmesinde etkili olduğu düşünülmektedir.

Bülbül ve Odacı (2018), lise öğrencilerinde umutsuzluk, bağlanma ve aile yapısı özelinde bir araştırma gerçekleştirmiştir. Araştırmada toplam 903 lise öğrencisinin katılımı sağlanmıştır. Çocukların aile yapılarının problem çözme becerisi ile anlamlı ilişkileri bulunduğu yönünde sonuçlar elde edilmiştir. Bu sonuç, iki çalışma arasındaki benzerlikleri meydana getirmektedir. Ergenlik döneminde bireyin ailesinden destek görme ihtiyacının yüksek olması, araştırmada lise öğrencileri özelinde ulaşılan sonuçları önemli bir konuma taşımaktadır. Ailelerin yapısı, bireyin bağlanma stilini belirleyen unsurlardan bir tanesi olması sebebiyle sonuçları ayrıca önemli kılmaktadır.

Türköz (2007) bağlanma stilleri ve problem çözme becerisi ilişkisine dair yapmış olduğu araştırmada güvenli bağlanma stili olan bireylerin girişimci bir şekilde problemleri çözme yolunu tercih ettiklerini gösteren sonuçlar elde etmiştir. Kaçınmacı bağlanan bireylerin ise saldırgan tavırlar sergiledikleri ve problem çözme konusunda yetersiz düzeyde kaldıkları araştırmacının elde ettiği sonuçlar arasında yer almaktadır. Bağlanma stilleri ve problem çözme becerisi açısından ulaşılan bu sonuçlar çalışmaların benzer bulguları olduğunu işaret etmektedir. Kaçınmacı bağlanma stiline sahip olan bireyler, çevresi ile ilişki kurmakta güçlük çeken kişiler oldukları için saldırgan tavırlar sergilemeye eğilimleri yüksektir. Saldırgan tavırlar sergilenmesi problem çözme açısından yetersiz kalınmasının göstergelerinden birisi olarak kabul edilmektedir. Tüm bunlar bağlanma stillerinin insanların tutum ve davranışlarına etkilerini göstermektedir.

Ergin ve Dağ (2013), problem çözme davranışları ile yetişkinlerin bağlanma yönelimlerini araştırmışlardır. Bulgularında güvensiz bağlanma boyutlarından olan kaygılı bağlanmanın; etkisiz kişilerarası ilişkilerde rol oynadığı kaçınmacı bağlanma boyutunun ise hem problem çözme becerisini olumsuz etkilediği hem de kişilerarası problem çözümü açısından sorumluluktan kaçınan, kendisine güven duymayan örüntülerde rol oynadığını tespit etmişlerdir. Araştırmacıların bağlanma ile problem çözme becerisi ilişkisine dair benzer sonuçlar elde ettikleri görülse de yetişkin bağlanma stilleri açısından sonuçlar elde etmeleri çalışmalar arasındaki farkı meydana getirmektedir. Bağlanmada güvensiz bağlanma örüntülerinden güvenli

bağlanma örüntülerine geçilmeye başladıkça bireylerde problem çözme becerisinin gelişim göstermesi beklenmektedir. İnsanların bağlanma esnasında güvenlik arayışlarının belirleyici rolünü göstermesi sebebiyle bu beklenti/sonuç önemli bir yere sahiptir.

Karakuş (2012), ergenlerle ilgili olarak, 581 öğrencinin katılımı ile yaptığı araştırma sonuçlarına bakıldığında; güvenli bağlanmanın olmadığı durumlarda ergenler problem çözümü için çevrelerini güvenli bulmayacak ve ilgili faktörleri yararlarına olacak şekilde kullanamayacaklardır. Doğrudan bağlanma stilleri ve problem çözme becerisi ilişkisinin araştırılmadığı çalışmada, bu çalışmayla benzer sonuçlar elde edilmiş görünmektedir. Güvenli olmayan bağlanma stillerinin problem çözme becerisi üzerinde olumsuz yöndeki etkileri bu çıkarımı mümkün kılmaktadır. Araştırmada güvenli bağlanma arttıkça yalnızlığın azaldığı; korkulu bağlanma arttıkça yalnızlığın da arttığı yönünde bulgular elde edilmiştir. Bağlanma alt boyutu olan güvenli bağlanma stilinin yalnızlığı önemli ölçüde yordadığı belirlenmiştir.

Güvenli olmayan bağlanmanın varlığı durumunda bireylerde yalnızlık hissini artacak olması, çalışmanın önemli sonuçlarından birisidir ve problem çözme becerisi üzerinde etkisini göstermektedir.

Talebi vd. (2014), bağlanma stili ve problem çözme becerisi arasındaki ilişkiyi evlilikler açısından araştırmışlardır. Araştırma 100 evli çift üzerinde yapılmış olup; araştırma bireylerin güvenli bağlanmaları durumunda problem çözme becerilerinin gelişmiş olmasını beklemektedir. Dolayısıyla kendisini güvende hisseden bireylerin problem çözme konusunda öne çıkan bireyler olduğu bu sonuç aracılığıyla yapılan bir çıkarımdır. Güvenli bağlanma ve problem çözme becerisi arasındaki ilişki, çalışmalar arasındaki sonuçların benzerliğini gösterse de araştırmacıların evli bireyler üzerinde çalışmaları, ortaokul öğrencilerine yönelik bu çalışmadan ayrılan yönü oluşturmaktadır.

Lopez vd. (1997), bağlanma stilini utangaçlık, suç ve problem çözme açısından değerlendirmeye almıştır. Araştırmaya dahil edilen 142 kişinin verdiği yanıtlara göre bağlanma stilleri, problem çözme becerisini kısmen açıklamaktadır. Literatürde yer alan çalışmalarla benzer olacak şekilde güvenli bağlanma ile problem çözme becerisi arasında doğru orantılı, kaygılı ve kaçınmacı bağlanma ile problem çözme becerisi arasında ise ters orantılı olacak şekilde bir etkileşimden bahsedilmesi

mümkündür. Bireylerin utangaçlık ve suç açısından araştırmada incelenmesi, ulaşılan sonuçların bu çalışmada ayrılan yönünü meydana getirmektedir.

Egeci ve Gençöz (2011), bağlanma stilleri ile problem çözme becerisini araştırdıkları çalışmalarında; bağlanma stillerinin problem çözme becerisi üzerinde anlamlı etkileri olduğunu ortaya koymuştur. Araştırmacıların ulaştığı sonuçlar güvenli bağlanmanın problem çözme becerisini pozitif yönde, kaygılı bağlanmanın ise negatif yönde etkilediğini göstermektedir. Bu da çalışmalar arasındaki sonuçları benzer konuma getirmektedir. Kaygılı bağlanma, insanların kendilerini rahat hissetmeleri ve kendilerini problem çözmeye odaklamaları açısından engel niteliği taşıması sebebiyle problem çözme becerisi üzerinde olumsuz yönde etkiler ortaya çıkarmaktadır. İnsanların kendilerini güvenli hissetmeleri durumunda daha iyi performans göstermelerinin bir sonucu olarak güvenli bağlanma stili, problem çözme becerisi üzerinde olumlu yönde etkilerini göstermektedir.

Güneri Yöyen vd. (2017) Ergenlerde kişilik özellikleri ile problem çözme becerisi ilişkisini araştırmıştır. Araştırmada 14-17 yaş aralığında olan 240 öğrencinin katılımı söz konusudur. Araştırmada elde edilen sonuçlar; mizaç ve karakterin bağlanma stilleri ve onun alt boyutları ile; problem çözme becerileri ve onun alt boyutları ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Ulaşılan sonuçlara paralel olarak bağlanma düzeyi azaldıkça problem çözme becerisinin düşmesi beklenmektedir. Bu durum bireyin bağlanmaya olan ihtiyacının problem çözme ile ilgili süreçlere doğrudan yansıdığını göstermesi sebebiyle önemli bir yere sahiptir. Görüldüğü üzere bağlanma biçiminin problem çözme becerisi üzerinde etkili olmasının yanında bireyin bağlanma düzeyi de problem çözme becerisini etkilemektedir.

Şahin ve Arı (2015), okul öncesi dönemde çocukların duygu düzenleme yetenekleri ile bağlanma arasındaki ilişkiyi araştırmaktadır. Araştırmaya toplam 137 öğrencinin katılımı sağlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre çocukların güvenli bağlanmaları durumunda duygu düzenleme becerilerinin yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmada aynı zamanda kaçınmacı ve kaygılı bağlanma stillerinin çocuklarda duygu düzenleme becerilerine olumsuz yönde etkilerinin olduğunu gösteren sonuçlar elde edilmiştir. Problem çözme becerisi açısından elde edilen sonuçlara göre kaçınmacı yönde bağlanan çocuklar genellikle olumsuz duygularını kontrol edemezler; bu olumsuz duygular onların bilişsel akıl yürütmelerini sabote eder ve çocuklar gerekli yerlerde bilişsel açıdan esneklik gösteremezler. Dolayısıyla

kaçıncı bağlanma boyutu; çocukların da duygu düzenleme yetileri ile problem çözme becerilerini olumsuz yönde etkilemektedir.

Çıkılı Uytun, Öztop ve Eşel (2013), bağlanmayı ergenlik ve erişkinlik dönemlerinde değerlendirdiği araştırmalarında bebeklik çağında güvenli bağlanma deneyimi olan bireylerin; ergenlik ile erişkinlik döneminde daha sağlıklı ilişkiler kurduklarını gösteren sonuçlar elde etmiştir. Araştırmada bebeklikte güvenli bağlanma deneyimi olan bireylerin karşılaştıkları problemleri çözme noktasında daha başarılı olduklarına yönelik sonuçlara ulaşılmıştır. Bağlanma deneyimlerinin problem çözme becerisi üzerindeki doğrudan etkilerini göstermesi bakımından araştırmacıların ulaştığı sonuçlar önemlidir.

Erözkan (2011), Üniversite öğrencilerinin bağlanma örüntüleri ile ilgili 504 öğrencinin katılımıyla yaptığı araştırmaya göre; karar verme, problem çözme becerisi ile ilgili temel belirleyicilerden bir tanesi konumundadır. Problem çözme süreci içerisinde bireylerin aldıkları ya da alacakları kararların bilişsel yönü ön plana çıkmaktadır. Bu durum karar verme ile bağlanma ilişkisini işaret etmektedir. Bağlanma stillerinin karar verme niteliğini etkilemesi bağlanma ile problem çözme becerisi ilişkisinin dolaylı olarak ortaya çıkarmaktadır. Araştırma kapsamında; güvenli bağlanma ile mantıklı ve bağımsız kararlar verebilme yöntemleri arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur. Bu da güvenli bağlanmanın problem çözme becerisini olumlu yönde etkilediği, güvensiz bağlanmanın ise problem çözme becerisi düzeyini düşürecek şekilde etkileri olduğunu göstermektedir. Tüm bunlar araştırmada literatürle uyumlu sonuçların elde edildiğini göstermektedir. Araştırmanın özgün yönü ise bu sonuçların problem çözme becerisine yönelik olarak verilen kararların niteliğiyle ortaya çıkmasıdır.

Soysal vd. (2005), bağlanma sürecine yönelik genel bir bakış niteliğindeki çalışmada bebeklik dönemindeki bağlanma deneyimleri üzerinde durmuştur. Bebeklik döneminde duygusal gelişimin sağlıklı bir biçimde gerçekleşmesi için ebeveynlerin kritik konumda olduğu, bebeğin ebeveynlerin yaklaşımına göre bağlanma deneyimleri elde ettiği vurgulanmaktadır. Araştırmacılar bağlanma stillerine ilişkin; bağlanmaya başlangıç yaşı, bağlanmanın düzeyi ve birincil bağlanma objesinin belirleyici konumda olduğunu gösteren sonuçlar elde etmişlerdir. Problem çözme becerisi ile ilgili ise güvenli ve güvensiz bağlanmanın birbirine zıt sonuçları içerdiği belirtilmiştir. Çalışmada elde edilen sonuçlara göre hayatının ilk 3

senesinde ebeveynlerine güvenli bir biçimde bağlanan çocuklar problem çözme becerisi açısından yetenekli bireyler olarak görünmekte iken aynı dönemde ebeveynlerine güvenli bir biçimde bağlanamayan bireylerin gelecekte problem çözme konusunda sorunlar yaşadığı görülmüştür.

Literatürde yapılan araştırmalarda çoğunlukla güvenli bağlanma stilinin problem çözme becerisi üzerinde olumlu etkileri olduğu sonucuna ulaşılmış, kaygılı ve kaçınan bağlanma stilinin ise problem çözme becerisi üzerinde olumsuz yönde etkileri olduğu tespit edilmiştir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Ortaokul 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri ve algılanan problem çözme becerileri ilişkisinin açıklanması amacıyla yapılan bu çalışmada 351 öğrencinin katılımıyla araştırma yapılmıştır. Bu araştırmaya; John Bowlby 'ın Bağlanma Kuramı ve bu çerçevede yapılan araştırmalar temel olmuştur. Mary Ainsworth'ün araştırmalarının da bağlanma ile ilgili literatüre önemli katkıları söz konusudur. Çalışmada ulaşılan sonuçlar bağlanmanın geçmişte çocukluk dönemi ile sınırlı bir biçimde ele alındığını göstermekte iken; günümüzde beşikten mezara bağlanmanın etkileri olduğu ve yetişkinlik dönemine kadar bağlanmanın araştırıldığını ortaya koymaktadır.

Problem çözme becerisi, insanların farklı alanlarda ve sık bir şekilde karşılaştıkları sorunlara çözüm getirebilmeleri için ihtiyaç duyulan bir yetenek olarak açıklanmıştır. Problem çözme becerisi; problem çözme becerisine güven, özdenetim, kaçınma olmak üzere üç boyutta incelenmektedir.

Öğrencilerin bağlanma stili açısından karşılaştırılması ile ilgili ulaşılan sonuçlar; kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha kaygılı bağlandıklarını göstermektedir. Benzer biçimde kız öğrencilerin kaçınan bağlanma stili, erkeklere göre daha yüksek olup; kız öğrenciler erkeklere göre daha kaçınmacı bağlanmaktadırlar.

Çalışmada bulgularına bakıldığında; kaygılı bağlanma ve problem çözme becerisi arasında negatif yönlü ilişki vardır. Öğrencilerin kaygılı bağlanma düzeylerinde artış görüldükçe öğrencinin problem çözme becerisi düzeylerinin azaldığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Kaygılı bağlanma ile özdenetim arasındaki ilişkiye yönelik yapılan değerlendirmede yine negatif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ortaokul öğrencilerinde kaygılı bağlanma düzeyi arttıkça özdenetim düzeyinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Problem çözüme becerisinin kaçınan bağlanma ile olan etkileşimi de negatif yönlü ilişkilerin varlığını ortaya koymaktadır. Çocuklardaki problem çözüme becerisinin kaçınan bağlanma düzeyi arttıkça azaldığı yönünde sonuçlar elde edilmiştir. Başka bir deyişle kaçınan bağlanmadaki azalma problem çözüme becerisine güven konusunda yol açıcı ve destekleyici bir etken olmaktadır.

Ulaşılan sonuçlar dikkate alınarak aşağıdaki öneriler getirilmektedir:

- Çocuklar için güvenli bağlanma stiline katkıda bulunacak düzenlemeler yapılmalıdır. Aileler ve ebeveynler için düzenlenen gebe okulu eğitimlerine; teknik bilgilerin yanı sıra güvenli bağlanmanın önemi; anne- baba çocuk bağlanmasındaki psikolojik faktörler ve yaklaşımlar konusu da eklenerek; bu konuda uzman psikologlar tarafından anlatılmalıdır.
- Farklı alanlarda problem çözüme becerisi gelişimi için çocuklara; günlük yaşamda, yaşlarına uygun olarak sorumluluk verilmeli; korumacı ve mükemmelliyetçi ebeveyn tutumlarından uzak durularak, çocuklara yaşayarak öğrenme ve hata yapma şansı tanımları önerilmektedir.
- Milli Eğitim Bakanlığı; çocukların problem çözüme becerisi gelişimi için müfredatını; mümkün olduğunca bütün duylara hitap eden; tüm duylarıyla yaşayarak, hayatın içinde öğrenme yönünden zenginleştirilmelidir.
- Okullarda Rehberlik ve Psikolojik Danışma birimlerince; çocukların bulunduğu döneme göre gelişim özellikleri ve bağlanma kuramları dikkate alınarak; veli eğitimleri düzenlenmelidir.
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından; ebeveyn- bebek bağlanmasına ilişkin bilgilendirici ve eğitsel kamu spotları yapılarak; kamu bilgilendirilmesi yapılabilir.
- Yerel belediyeler; çocukların doğa ile iç içe olabileceği içinde oyun alanlarının bulunduğu; oynarken öğrenebilecekleri, özellikli çocuk alanları oluşturmalıdır.

- Araştırmacılar; babaya bağlanma örüntüleri üzerine araştırma yapabilirler.
- Bağlanma ve problem çözüme üzerine, boylamsal çalışmalara pek rastlanmamakta olup; bu yönde araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.
- Araştırmacılar karşılaştırma yapılabilecek farklı örneklemler üzerinde çalışabilirler.

KAYNAKLAR

- Ainsworth, M.S.** (1985). Patterns of infant mother attachments: antecedents and effects on development. *Bulletin of The New York Academy Medicine*, 61 (9), 771-791.
- Akdağ, S.T.** (2011). *Ergenlerin bağlanma stilleri ile ebeveynlerinin bağlanma stilleri arasındaki ilişki*. Uzmanlık Tezi, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Antalya.
- Akın, R. S.** (2011). *Ergenlerde bağlanma stilleri, internet sosyal iletişim ağlarını kullanımı ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Akkaya, K.** (2012). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin özkavramları ile algılanan problem çözme düzeyleri arasındaki ilişki (İstanbul ili Sultanbeyli ilçesi örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aksoy, B.** (2003). "Problem çözme yönteminin çevre eğitiminde uygulanması", *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 14, ss.83-98.
- Alver, B.** (2005). "Üniversite öğrencilerinin problem çözme becerileri ve akademik başarılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi", *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 21, ss.75-88.
- Arslan, G. ve Kabasakal, Z.** (2013). "Ergenlerin problem çözme becerileri ve anne-baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi", *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 8/6 Spring 2013, ss.33-42.
- Ay, T.R.** (2015). *Lise öğrencilerinin anne- baba tutumlarının öğrencilerin sosyal problem çözme becerilerine ve depresyon düzeylerine etkisinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bal, E.** (2006). *İlköğretim öğrencilerinin benlik algıları ile atılganlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bartholomew, K. and Horowitz, L. M.** (1991). "Attachment styles among young adults: A test of a four-category model". *Journal of Personality and Social Psychology*, 61, ss.226-244.
- Basmacı-Kılıç, S.** (1998). *Üniversite öğrencilerinin problem çözme becerilerini algılamalarının bazı değişkenler açısından incelenmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

- Baş, N.** (2013). *Ergenlerin bağlanma stilleri ve kimlik statüleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Bayraktaroğlu, S. ve Demir, K.** (2011). “İşyerinde karar verme ve problem çözme yöntemleri”, *İş ve Meslek Danışmanlığı Derneği Yayınları*, ss.466-476.
- Biber, Y.** (2012). *Psikolojik danışmanlık ve eğitim merkezlerine başvuran yetişkinlerin psikopatoloji algularının ve psikopatolojiyi tanıma düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bowlby, J.** (1952). *Attachment theory: an introduction to object relations*. 150-174, <https://www.counsellingfoundation.org/wp-content/uploads/2014/12/An-Introduction-To-Object-Relations-1997-Chap-7.compressed.pdf> , Erişim Tarihi: 01.03.2019.
- Bowlby, J.** (1952). *Maternal care and mental health*. World Health Organization, Geneva.
- Bozkurt N., Serin O., Emran B.** (2004). “İlköğretim birinci kademe öğretmenlerinin problem çözme becerileri, iletişim becerileri ve denetim odağı düzeylerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi”, *XII. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü. Cilt II.
- Bülbül, K. ve Odacı, H.** (2018). “Lise öğrencilerinde umutsuzluk, bağlanma stili ve aile yapısının madde kullanma eğilimini yordama gücü”, *Klinik Psikiyatri Dergisi*, Sayı: 21, ss.360-369.
- Carson, J.** (2007). “A problem with problem solving”, *The Mathematics Educator*, Cilt: 17, Sayı: 2, ss.7-14.
- Ceritli, U.** (2016). *Lise öğrencilerinde bağlanma stillerinin problemlerle internet kullanımına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çalışır, M.** (2009). “Yetişkin bağlanma kuramı ve duygulanım düzenleme stratejilerinin depresyonla ilişkisi”, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar Dergisi*, Sayı: 1, ss.240-255.
- Çıkkılı Uytun, M., Öztop, D.B. ve Eşel, E.** (2013). “Ergenlik ve erişkinlikte bağlanma davranışının değerlendirilmesi”, *Düşünen Adam Dergisi*, Sayı: 26, 177-189.
- Dağlıkan, S.** (2015). *Ortaokul Çağı Çocuklarında Bağlanma Stilleri ve Benlik Algısı*. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Demirdağ, M.F.** (2017). “Bağlanma teorisinin kökenleri: John Bowlby ve Mary Ainsworth”, *Düzce Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 2, ss.76-90.
- Derin, R.** (2006). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin problem çözme becerileri ve denetim odağı düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki (İzmir örnekleme)*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Dostal, J.** (2014). "Theory of problem solving", *Procedia Social and Behavioral Sciences*, ss.1-8.
- Egeci, İ.E. ve Gençöz, T.** (2011). "The effect of attachment styles problem solving skills and communication skills on relationship satisfaction", *Procedia Social and Behavioral Sciences*, Sayı: 30, ss.2324-2329.
- Ekici, D.İ. ve Balım, A.G.** (2013). "Ortaokul öğrencileri için problem çözme becerisine yönelik algı ölçeği", *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 1, ss.67-86.
- Elkin, N., Karadağlı, F.** (2015). "Üniversite öğrencilerinin problem çözme becerilerinin değerlendirilmesi", *Adıyaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1).
- Erdem, A.R. ve Genç, G.** (2015). "Lise öğrencilerinin problem çözme becerisi ile eleştirel düşünme becerileri arasındaki ilişki", *OPUS Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 8, ss.33-45.
- Ergin, B.E. ve Dağ, İ.** (2013). "Kişilerarası problem çözme davranışları, yetişkinlerdeki bağlanma yönelimleri ve psikolojik belirtiler arasındaki ilişkiler", *Anatolian Journal of Psychiatry*, Sayı: 14, ss.36-45.
- Erözkan, A.** (2011). "Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve karar stratejileri", *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 3, ss.60-74.
- Ferah, D.** (2000). *Kara Harp Okulu Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerini Algulamalarının ve Problem Çözme Yaklaşım Biçimlerinin Cinsiyet, Sınıf, Akademik Başarı ve Liderlik Yapma Değişkenleri Açısından İncelenmesi* Hacettepe Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Genç, S., Kalafat, T.** (2010). "Öğretmen Adaylarının Empatik Becerileri İle Problem Çözme Becerileri Kuramsal Eğitim Bilim Sayı-3
- Gökbuzoğlu, B.** (2008). *Ergenlerin Saldırganlık Düzeyleri ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Gömleksiz, M.N. ve Bozpolat, E.** (2012). "İlköğretim 4 ve 5. sınıf öğrencilerinin problem çözme becerisine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi", *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 12, Sayı: 2, ss.23-40.
- Gültekin, A.** (2006). *Anaokuluna devam eden 6 yaşındaki çocukların başkalarının bakış açısını alma becerisi ile özsaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Gazi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Güneri Yöyen, E., Azaklı, A., Üney, R., Demirci O.O. ve Merdan, E.** (2017). "Ergenlerin kişilik özelliklerinin problem çözme becerisi üzerine etkisi", *Doğu Anadolu Sosyal Bilimlerde Eğilimler Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 1, ss.75-93.
- Güneş, F.** (2011). *Üniversite öğrencilerinin sosyal problem çözme düzeylerinin sosyal yetkinlik ve bazı değişkenler açısından incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Gür, H. ve Hangül, T.** (2015). “Ortaokul öğrencilerinin problem çözme stratejileri üzerine bir çalışma”, *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 1, ss.95-112.
- Hazan, C. ve Shaver, P.R.** (1994). “Bağlanma”, Çeviri: Ali Dönmez, *Psychological Inquiry*, Cilt: 5, Sayı: 1, ss.1-49.
- Heppner ve Peterson** (1982), Happer, P. P. ve Petersen, C. H. (1982). “The development and implication of a personal problem solving inventory”, *Journal of Counseling Psychology*, 29, ss.66–75.
- Işıkoğlu, R. B.** (2016). *9-11 Yaşları arasındaki çocukların güvenli bağlanma düzeyi ve annelerinin ödül ceza yöntemini kullanma düzeyi ile aynı çocukların olumsuz davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- İlaslan, Ö.** (2009). *Çocukların bağlanma davranışlarının özlük nitelikleri ve anne bağlanma stillerine göre incelenmesi*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- İlaslan, Ö.** (2009). *Çocukların bağlanma davranışlarının özlük nitelikleri ve anne bağlanma stillerine göre incelenmesi*. (Doktora Tezi) Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
- Kalyoncuoğlu, H.N** (2018). *Ebeveynlerin duygusal zeka ve anne baba tutumlarının çocuğun problem çözme becerisine etkisi*, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Kapkıran, N. A.ve Fiyakalı, C.** (2005). “Lise öğrencilerinde akran baskısı ve problem çözme”, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (18), 11-17.
- Kaplan, B.** (2012). *Ergenlerde bağlanma ve saldırganlık davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.
- Karaca, N.H., Aral, N. ve Karaca, L.** (2013). “Okul öncesi öğretmenlerinin problem çözme becerisi ve benlik saygısının incelenmesi”, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 3, ss.67-74.
- Karakuş, Ö.** (2012). “Ergenlerde bağlanma stilleri ve yalnızlık arasındaki ilişki”, *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, Cilt: 23, Sayı: 2, ss.33-46.
- Karasar, N.** (2005). ‘Bilimsel Araştırma Yöntemi’, Ankara: Nobel Yayınları.
- Karataş, Z.** (2017). “Bağlanma kuramı açısından kurum bakımının çocuklar üzerindeki etkileri”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 54, ss.867-875.
- Kesebir, S., Özdoğan Kavzoğlu, S. ve Üstündağ, M.F.** (2011). “Bağlanma ve psikopatoloji”, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 2, ss.321-342.
- Keskin, G.** (2007). *Ergenlerin ruhsal durumları ve ebeveyn tutumları ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.

- Kırimer, F., Akça E. ve Sümer, N.** (2014). “Orta çocuklukta anneye kaygılı ve kaçınan bağlanma”, *Türk Psikoloji Yazıları Dergisi*, Cilt: 17, Sayı: 3, ss.45-57.
- Kızıldağ, S. ve Vatan, S.** (2016). “Evli bireylerde eş tükenmişliği yordamada bağlanma ve duydu düzenleme özelliklerinin incelenmesi”, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 24, ss.1069-1094.
- Koç, C.** (2014). “İlköğretim öğrencilerinin problem çözme becerilerine yönelik algıları ve öğrenme sürecinde yardım istemeleri”, *Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 23, Sayı: 2, ss.659-678.
- Koç, Z., Koyuncu, S. ve Sağlam, Z.** (2015). “Sağlık yüksekokulu hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin problem çözme becerisi düzeyleri ve etkileyen faktörler”, *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, Cilt: 12, Sayı: 1, ss.41-50.
- Koçak, R. ve Karasu, H.** (2016). “Ergenlerde özerkliğin yordayıcısı olarak bağlanma stilleri ve proaktif kişilik yapılarının incelenmesi”, *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 1, ss.195-236.
- Konyaloğlu, A.P.** (2002). *Üniversiteli öğrencilerin duygusal ilişki bağlanma tarzları ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Korkut, F.** (2002). “Lise öğrencilerinin problem çözme becerileri”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, ss.177-184.
- Kurt, A.U.** (2016). *Ebeveyn kaybının duygusal zeka ve problem çözme becerisi üzerindeki etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kuru, E. ve Karabulut, E. O.** (2009). “Ritim eğitimi ve dans dersi alan ve almayan beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin problem çözme becerilerinin çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi”, *G.Ü., Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (2), ss.441-458.
- Levendosky A.A., Huth-Bocks A., & Semel M.A.** (2002). “Adolescent peer relationships and mental health functioning in families with domestic violence”, *J Clin Child Adolesc Psychol*, 31(-), pp.60-265.
- Lopez, F.G., Gover, M.R., Leskela, J., Sauer, E.M., Schirmer, L. ve Wyssman, J.** (1997). “Attachment styles shame guilt and collaborative problem solving orientations”, *Personel Relationships*, Sayı: 4, ss.187-199.
- Morsünbül, Ü.** (2005). *Ergenlikte kimlik statülerinin bağlanma stilleri, cinsiyet ve eğitim düzeyi açısından incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Morsünbül, Ü. ve Çok, F.** (2011). “Bağlanma ve ilgili değişkenler”, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 3, ss.553-570.
- Nasriah, L.** (2017). “Problem solving methods to improve understanding of learning Social subject matter for students”, *European Journal of Education Studies*, Cilt: 3, Sayı: 4, ss.216-222.

- Onur, N.** (2006). *Lise öğrencilerinin bağlanma stilleri ile atılganlık düzeyleri arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Özbulak B.E. ve Aypay, A ve Aypay, A.** (2011). ‘‘Ortaöğretim öğrencilerinin problem çözme ve atılganlık becerilerinin bazı değişkenlerle ilişkisi’’, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Bahar-2011 Cilt:10 Sayı:36, (077-093).
- Pakaslahti, L., Karjalainen, A. And Keltikangas- Jarvinen, L.** (2002). ‘‘Relationships between Adolescent Prosocial Problem-Solving Strategies Prosocial Behaviour, and Social Acceptance’’, <http://www.tandf.co.uk/journals/pp/01650254.html>,
- Saygılı, H.** (2000). *Problem çözme becerisi ile sosyal ve kişisel uyum arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Atatürk Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
- Saygılı, S.** (2017). ‘‘Examining the problem solving skills and the strategies used bilgi yönetimi high school students in solving non routine problems’’, *E-International Journal of Educational Research*, Cilt: 8, Sayı: 2, ss.91-114.
- Saymaz, I.** (2003). *Examination of the relationship between university student's interpersonal relations and attachment styles*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Serin, N.B. ve Derin, R.** (2008). ‘‘İlköğretim öğrencilerinin kişilerarası problem çözme becerisi algıları ve denetim odağı düzeylerini etkileyen faktörler’’, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5 (1), ss.1-18.
- Serin, O. Bulut Serin, N. Saygılı, G.** (2010). ‘İlköğretim Düzeyindeki Çocuklar İçin Problem Çözme Envanteri’nin (ÇPÇE) Geliştirilmesi’ İlköğretim Online, 9(2), 446-458, 2010. <http://ilkogretim-online.org.tr> 12/10/2011
- Soysal, A.Ş., Bodur, Ş., İşeri, E. ve Şenol, S.** (2005). ‘‘Bebeklik döneminde bağlanma sürecine genel bir bakış’’, *Klinik Psikiyatri Dergisi*, Sayı: 8, ss.88-99.
- Sümer, N. ve Güngör, D.** (1999). ‘‘Yetişkin bağlanma stilleri ölçeklerinin Türk örneklemini üzerinde psikometrik değerlendirmesi ve kültürlerarası bir karşılaştırma’’, *Türk Psikoloji Dergisi*, Cilt: 14, Sayı: 43, ss.71-106.
- Sümer, N., Oruçular, Y. ve Çapar, T.** (2015). ‘‘Bağlanma ve bağımlılık: kuramsal çerçeve ve derleme çalışması’’, *Bağımlılık Dergisi*, Cilt: 15, Sayı: 4, ss.192-209.
- Sümer, N., Ünal, S., Selçuk, E., Kaya, B., Polat, R. ve Çekem, B.** (2009). Bağlanma ve psikopatoloji: bağlanma boyutlarının depresyon, panik bozukluk ve obsesif kompulsif bozuklukla ilişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24 (63), 38-45.
- Şahin, Ç.** (2004). ‘‘Problem çözme becerisinin temel felsefesi’’, *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 1, ss.160-171.
- Şahin, G.** (2009). *Yetiştirme yurdunda ve ailesi yanında yaşayan ergenlerin bağlanma stilleri ile kimlik statüleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.

- Şahin, G.** (2015). “Okul öncesi çocukların duyu düzenleme becerilerinin bağlanma örüntüleri açısından incelenmesi”, *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı: 5, ss.1-12.
- Talebi, F., Yagubi, A., Mohagegi, H., Abdolmohammadi, K., Torkaman, M., Malekirad, A.A., Darvishi, M. ve Alizade, M.H.** (2014). “The relationship between attachment styles and problem solving skills with marital conflict”, *Indian Journal of Fundamental and Applied Life Sciences*, Cilt: 4, Sayı: 3, ss.544-549.
- Tutarel Kışlak, Ş. ve Çavuşoğlu, Ş.** (2006). “Evlilik uyumu, bağlanma biçimleri ve benlik saygısı arasındaki ilişkiler”, *Aile ve Toplum Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 9, ss.61-68.
- Türköz, Y.** (2007). *Okul öncesi çocuklarda bağlanma örüntüsünün kişilerarası problem çözme ve açık bellek süreçlerine etkisi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Türnüklü, E.B. ve Yeşildere, S.** (2005). “Problem, problem çözme ve eleştirel düşünme”, *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 25, Sayı: 3, ss.107-123.
- Tüzün, O. ve Sayar, K.** (2006). “Bağlanma kuramı ve psikopatoloji”, *Düşünen Adam Dergisi*, Cilt: 19, Sayı: 1, ss.24-39.
- Ünüvar, A.** (2003). *Çok yönlü algılanan sosyal desteğin 15-18 yaş arası lise öğrencilerinde problem çözme becerisine ve benlik saygısına etkisi*, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Yaşar, O.** (2016). *Davranışsal karar verme: düşünme, problem çözme*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Yıldırım, A., Hacıhasanoğlu, R., Karakurt, P., Türkleş, S.** (2011). “Lise öğrencilerinin problem çözme becerileri ve etkileyen faktörler”, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), ss.905-921.
- Yıldızhan, E.** (2017). “Bağlanma teorisi ve bağlanma bozukluklarına genel bir bakış”, *Anadolu Kliniği*, Cilt: 22, Sayı: 1, ss.66-72.
- Yılmaz, B.** (2007). *Üniversite öğrencilerinin kişilerarası iletişim becerileri ve bağlanma stilleri arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

EKLER

Ek 1: Bilgilendirilmiş Veli Onam Formu

Ek 2: Kişisel Bilgi Formu

Ek 3: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Orta Çocukluk Ölçeği

Ek 4: Çocuklar için Problem Çözme Envanteri

Ek 5: Milli Eğitim Bakanlığı Anket Onayı

Ek : Milli Eğitim Bakanlığı Anket Onayı 2

Ek 7: Etik Kurul İzni

Ek 8: Etik Kurul İzni 2

Ek 9: Çocuklar İçin Problem Çözme Envanteri Kullanım İzni

Ek 10: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II (YİYE-II) - Orta Çocukluk Ölçeği

Ek 1: Bilgilendirilmiş Veli Onam Formu

Sayın Veli,

İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı kapsamında, **Ortaokul 6.7.8. Sınıf Öğrencilerinin, Bağlanma Stilleri ile Algılanan Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi** konulu tez araştırması yürütmekteyiz. Bu amaçla çocuklarınızın Demografik Bilgi Formu (**Çocuğunuzun kimlik bilgisi alınmayacaktır.**), YİYE-II Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri- Orta Çocukluk Ölçeği ve Çocuklar için Problem Çözme Envanteri anketlerini doldurmasına ihtiyaç duymaktayız.

Katılmasına izin verdiğiniz takdirde çocuğunuz anketi okulda ders saatinde dolduracaktır. Çocuğunuzun cevaplayacağı soruların onun psikolojik gelişimine olumsuz etkisi olmayacağından emin olabilirsiniz. Çocuğunuzun dolduracağı anketlerde **herhangi bir kimlik bilgisi alınmayacağı gibi, cevaplar kesinlikle gizli tutulacak** ve bu cevaplar sadece bilimsel araştırma amacıyla kullanılacaktır. Bu formu imzaladıktan sonra çocuğunuz katılımıktan ayrılma hakkına sahiptir. Araştırma sonuçlarının özeti tarafımızdan okula ulaştırılacaktır.

Anketlerin çocuğunuz tarafından doldurularak bize sağlayacağı bilgiler; çocukların problem çözme becerilerini etkileyen faktörlerin belirlenmesine önemli katkı sağlayacaktır.

İzin verdiğiniz takdirde; sağlıklı nesillerin yetişmesi için gerekli bilimsel bilgilerin kazanılmasına katkıda bulunmuş olacaksınız.

Saygılarımla,

HİLAL BALCI

Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi

İstanbul Aydın Üniversitesi

*Lütfen bu araştırmaya katılmak konusundaki tercihinizi aşağıdaki seçeneklerden size **uygun geleni (X) İLE İŞARETLEYİNİZ VE İMZALAYARAK** bu formu **çocuğunuzla okula geri gönderiniz.***

Bu araştırmaya çocuğumun katılmasına,

İzin veriyorum.

İzin vermiyorum.

Veli Adı-Soyadı.....

İmza

Ek 2: Kişisel Bilgi Formu

AÇIKLAMA

İstanbul Aydın Üniversitesi Psikoloji Yüksek Lisans Programı kapsamındaki tez çalışmamda “Ortaokul 6.7.8. Sınıf Öğrencilerinin, Bağlanma Stilleri ile Algılanan Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” konulu bir araştırma yapmaktayım.

Aşağıda sorulan sorulara doğru ve samimi cevaplar verdiğiniz takdirde çalışma sağlıklı bir biçimde sonuçlanabilecektir.

Yazacağınız bu bilgiler; uygulanan ölçeklerin birlikte değerlendirilmesi için **gerekli olup, tamamen gizli tutulacaktır.**

İçtenlikle vereceğiniz cevaplar için şimdiden teşekkür ederim.

ARAŞTIRMACI

Hilal BALCI

Psikolog

1) Cinsiyeti ()Kız ()Erkek

2) Okulun Adı

3) Sınıfı/ Şubesi:.....

4) Doğum Yılı :.....

5) Annenin Eğitim Durumu

a)İlkokul() B) Ortaokul() c)Lise() d) Üniversite()

e)Okuma-yazma bilmiyor. ()

6) Babanın Eğitim Durumu

a)İlkokul() B) Ortaokul() c)Lise() d) Üniversite()

e)Okuma-yazma bilmiyor. ()

Ek 3: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Orta Çocukluk Ölçeği

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Orta Çocukluk Ölçeği							
Her cümleyi dikkatle okuyarak <i>sizin için hangi düzeyde</i> bir anlam ifade ediyorsa bu durumu <i>karşısındaki kutucuğun içine</i> (X) işaretiyle lütfen belirtiniz.	1=Hiç katılmıyorum	2=Katılmıyorum	3=Pek katılmıyorum	4=Kararsızım	5=Biraz katılıyorum	6=Katılıyorum	7=Tamamen katılıyorum
1. Annem artık beni sevmeyecek diye korkuyorum.							
2. Gerçekte ne hissettiğimi anneme söylemekten hoşlanmıyorum.							
3. Annemin beni terk edebileceğinden korkuyorum.							
4. Anneme ne düşündüğümü ve ne hissettiğimi kolaylıkla söylerim.							
5. Annemin beni gerçekten sevmediğinden korkuyorum.							
6. Annemin yardımına ihtiyacım olduğunu kabul etmekte zorlanırım.							
7. Annemin, benim onu sevdiğim kadar beni sevmediğinden endişe ediyorum.							
8. Anneme yakın olmak, ona sarılmak konusunda rahatımdır.							
9. Benim annemi sevdiğim kadar annemin de beni sevmesini isterim.							
10. Kendim hakkındaki birçok şeyi anneme söylemekte zorlanırım.							
11. Annemle olan ilişkimiz hakkında kaygılanıyorum.							
12. Annemle çok yakın olmayı tercih etmem.							

Her cümleyi dikkatle okuyarak <i>sizin için hangi düzeyde</i> bir anlam ifade ediyorsa bu durumu <i>karşısındaki kutucuğun içine (X)</i> işaretiyle lütfen belirtiniz.	1=Hiç katılmıyorum	2=Katılmıyorum	3=Pek katılmıyorum	4=Kararsızım	5=Biraz katılıyorum	6=Katılıyorum	7=Tamamen katılıyorum
13. Annemi görmediğim zamanlarda beni artık düşünmüyor diye endişeleniyorum.							
14. Annem bana çok fazla sarılıp kucakladığında rahatsız olurum.							
15. Anneme sevgimi gösterdiğimde, onun beni aynı derecede sevmeyeceğinden korkarım.							
16. Kendimi anneme her zaman yakın hissedirim.							
17. Annemin beni terk edeceğinden pek korkmam.							
18. Anneme yakın olmak benim için hiç de zor değildir.							
19. Annemin söylediği ve yaptığı bazı şeyler kendimden şüphe etmeme neden olur.							
20. Sorunlarım ve endişelerim hakkında annemle konuşurum.							
21. Annemin beni terk edeceğinden korkmuyorum.							
22. Kendimi kötü hissettiğimde annemle konuşmak beni rahatlatır.							
23. Annemin bazen, benim istediğim kadar yakın olmak istemediğini hissediyorum.							

Her cümleyi dikkatle okuyarak <i>sizin için hangi düzeyde</i> bir anlam ifade ediyorsa bu durumu <i>karşısındaki kutucuğun içine</i> (X) işaretiyle lütfen belirtiniz.	1=Hiç katılmıyorum	2=Katılmıyorum	3=Pek katılmıyorum	4=Kararsızım	5=Biraz katılıyorum	6=Katılıyorum	7=Tamamen katılıyorum
24. Anneme hemen hemen her şeyi anlatırım.							
25. Bazen annemin bana olan duygularının sebepsiz yere değiştiğini düşünüyorum.							
26. Her şeyi olduğu gibi annemle konuşurum.							
27. Kendimi anneme çok yakın hissetmek istediğim halde, onun bundan hoşlanmayacağından korkuyorum.							
28. Annem bana çok yakın olmayı istediği zamanlarda kendimi rahatsız ve gergin hissediyorum.							
29. Gerçekten ne düşündüğümü ve hissettiğimi bilirse annemin artık beni sevmeyeceğinden korkuyorum.							
30. Annemden kolaylıkla yardım isteyebilirim.							
31. Annemden istediğim kadar sevgi ve destek görmediğim için ona kızgınım.							
32. Anneme kolaylıkla güvenebilirim.							
33. Annemin diğer çocukları düşündüğü kadar beni düşünmeyeceğinden korkarım.							
34. Anneme olan sevgimi göstermek benim için kolaydır.							
35. Ancak bir sorun çıkardığımda annemin dikkatini çekebildiğimi düşünüyorum.							
36. Annemin beni çok iyi anladığını hissediyorum.							

Ek 4: Çocuklar için Problem Çözme Envanteri

Çocuklar için Problem Çözme Envanteri						
Her cümleyi dikkatle okuyarak <i>sizin için hangi düzeyde</i> bir anlam ifade ediyorsa bu durumu <i>karşısındaki kutucuğun içine (X)</i> işaretiyle lütfen belirtiniz.		Hiçbir zaman 1	Ender olarak 2	Arada sırada 3	Sık sık 4	Her zaman 5
1	Sorunlarımdan kaçma yerine sorunumu çözmeye çalışırım					
2	Ne zaman sorun yaşasam içimde hep bir karamsarlık olur ve kendimi kolay kolay toplayamam.					
3	Karşıma sorunlar çıktığında sakın olmaya çalışırım.					
4	Kafama bir şeyler takıldığında sinirli olurum ve istemediğim sözler söylerim.					
5	Yaşadığım problemlerin herkesin başına gelebileceğine inanırım.					
6	Başıma bir problem geldiğinde çabucak üzülürüm.					
7	Sorun yaşadığımda onu çözmek için bulduğum çözüm yolu işe yarayana kadar vazgeçmem.					
8	Sorun yaşadığımda uzun süre etkisinden kurtulamam.					
9	Sorunlarım olduğunda hep kendi kendime sorular sorarım ve çözüm yolları ararım.					
10	Sorunlarımı çözemediğim zaman her şeyden soğurum.					
11	Karşılaştığım sorunlardan kurtulmak için vazgeçmeden bütün çözüm yollarını denerim.					
12	Sorun yaşadığımda kendimi kolay kolay derse veremem.					
13	Öncelikle sorunlarımın neden kaynaklandığını bulmaya çalışırım.					

Her cümleyi dikkatle okuyarak <i>sizin için hangi düzeyde</i> bir anlam ifade ediyorsa bu durumu <i>karşısındaki kutucuğun içine (X)</i> işaretiyle lütfen belirtiniz.		Hiçbir zaman 1	Ender olarak 2	Arada sırada 3	Sık sık 4	Her zaman 5
14	Arkadaşlarımla sorun yaşadığımda konuşmak yerine kavga ederim.					
15	Sorunlardan kaçmak yerine işe yarayan bir çözüm yolu bulana kadar uğraşırım.					
16	İş ve sorumluluklarımdan kaçmak için bir çok bahane uydururum.					
17	Sorunlar karşısında oldukça sabırlı ve kararlı davranırım.					
18	Bir sorunum olduğunda ne yaparsam yapayım çözülmeyeceğini düşünürüm.					
19	Sorunlarımı çözemediğimde zamanlarda ailemden ya da arkadaşlarımdan yardım isterim.					
20	Sorunlarımı çözüme konusunda genellikle başarılı değilimdir.					
21	Sorunlarım karşısında genellikle yaratıcı ve etkili çözüm yolları bulurum.					
22	Sorunlarım olduğunda küçük çocuk gibi davranmak beni rahatlatır.					
23	Bir sorunla karşılaştığımda tüm çözüm yollarını düşünerek çözeceğime inanırım.					
24	Bir sorunum olduğunda çözüm yolları aramak yerine her şeyi oluruna bırakırım.					

Ek 5: Milli Eğitim Bakanlığı Anket Onayı

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-44-E.24999869
Konu: Anket ve Araştırma İzni

26.12.2018

Sayın: Hilal BALCI

- İlgi: a) 12.12.2018 tarihli ve 23930288 Gelen Evrak No'lu dilekçe.
b) Valilik Makamının 25.12.2018 tarih ve 24887795 sayılı oluru.

"Ortaokul 6.7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri İle Algılanan Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu araştırma çalışmanız hakkındaki ilgi (a) dilekçe ve ekleri ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve söz konusu talebiniz; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılması koşuluyla, gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılması, okul idarecilerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda uygulanması ve işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini rica ederim.

Timur TUĞRAL
Müdür a.
Şube Müdürü

- EK:
1- Valilik Onayı
2- Ölçekler

Ek 6: Milli Eğitim Bakanlığı Anket Onayı 2

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-44-E.24887795
Konu : Anket ve Araştırma İzin Talebi

25/12/2018

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) 12.12.2018 tarihli ve 23930288 Gelen Evrak No'lu dilekçe.
b) MEB. Yen. ve Eğ. Tk. Gn. Md. 22.08.2017 tarih ve 12607291/ 2017/25 No'lu Gen.
c) Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma ve Anket Komisyonunun 10.12.2018 tarihli tutanağı.

İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi Hilal BALCI 'nın "Ortaokul 6.7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri İle Algılanan Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu tezi kapsamında, İstanbul ili geneli 6. 7. ve 8.Sınıf öğrencilerine anket ve test uygulama istemi hakkındaki ilgi (a) dilekçe ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Levent YAZICI
İl Milli Eğitim Müdürü

- Ek:
1- Genelge
2- Komisyon Tutanağı

OLUR
<...>
Ahmet Hamdi USTA
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek 7: Etik Kurul İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 18/12/2018-8888

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 88083623-044
Konu : Hilal BALCI'nın Etik Kurul İzni Hk.

SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU BAŞKANLIĞINA
Sayın Dr. Öğr. Üyesi Dilek ÖZALP

Enstitümüz Y1312.270067 numaralı Psikoloji Anabilim Dalı Psikoloji tezli yüksek lisans programı öğrencilerinden Hilal BALCI'nın "ORTAOKUL 6.7.8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN, BAĞLANMA STİLLERİ İLE ALGILANAN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ" adlı tez çalışması gereği "Kişisel Bilgi Formu", "Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II" ve "Çocuklar İçin Problem Çözme Envanteri" ile ilgili anketleri İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı ortaokullara uygulamak istemektedir. İlgili öğrencinin anketinin etik kurul izni sağlanması hususunda gereğini arz/rica ederim.

e-İmzalıdır
Prof. Dr. Ragıp Kutay KARACA
Müdür

Ek:Hilal BALCI Anket (25 sayfa)

Ek 8: Etik Kurul İzni 2

Evrak Tarih ve Sayısı: 15/12/2018-6883

 T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Personel Daire Başkanlığı

Sayı : 54167746-044
Konu : Hilal BALCI'nın Anket İzni Hk

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

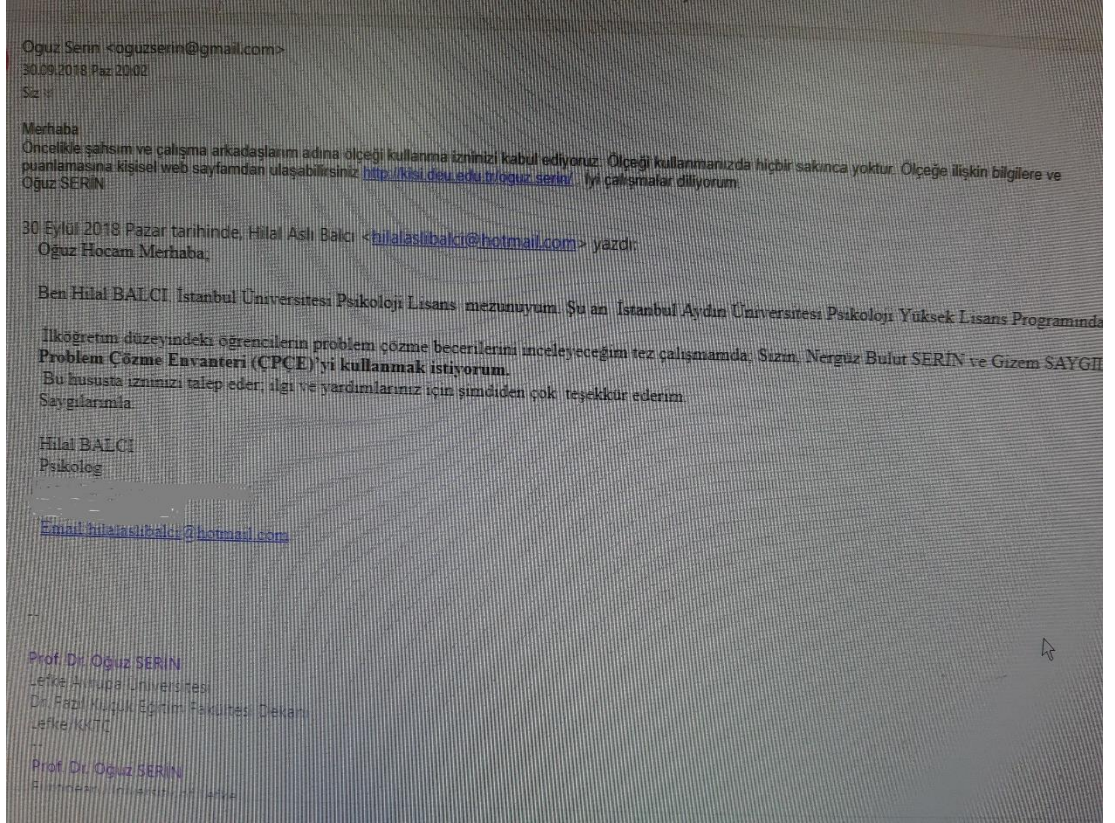
Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü **Y1312.270067** numaralı Psikoloji Anabilim Dalı Psikoloji tezli yüksek lisans programı öğrencilerinden **Hilal BALCI**nın, "**ORTAOKUL 6.7.8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN, BAĞLANMA STİLLERİ İLE ALGILANAN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**" adlı tez çalışması gereği "**Kişisel Bilgi Formu**", "**Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II**" ve "**Çocuklar İçin Problem Çözme Envanteri**" ile ilgili anketleri İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı ortaokullara uygulamak istemektedir.

Adı geçen Yüksek Lisans öğrencisine yapacağı anket çalışmaları için gerekli izinlerin verilmesini saygı ile rica ederim.

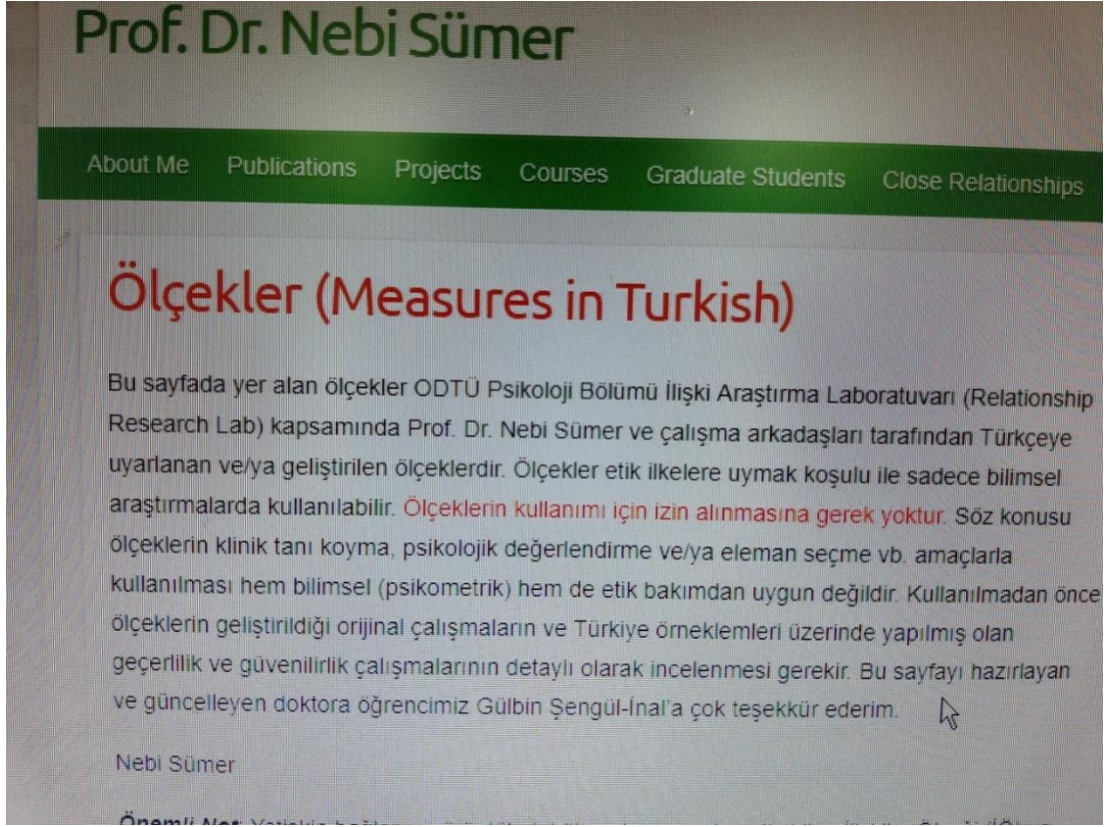
e-imzalıdır
Prof. Dr. Yadigar İZMİRLİ
Rektör

Ek:Hilal BALCI_nın Anket İzni Hk. (34 sayfa)

Ek 9: Çocuklar İçin Problem Çözme Envanteri Kullanım İzni

Ek 10: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II (YİYE-II) - Orta Çocukluk Ölçeği

Prof. Dr. Nebi Sümer

About Me Publications Projects Courses Graduate Students Close Relationships

Ölçekler (Measures in Turkish)

Bu sayfada yer alan ölçekler ODTÜ Psikoloji Bölümü İlişki Araştırma Laboratuvarı (Relationship Research Lab) kapsamında Prof. Dr. Nebi Sümer ve çalışma arkadaşları tarafından Türkçeye uyarlanan ve/ya geliştirilen ölçeklerdir. Ölçekler etik ilkelere uymak koşulu ile sadece bilimsel araştırmalarda kullanılabilir. **Ölçeklerin kullanımı için izin alınmasına gerek yoktur.** Söz konusu ölçeklerin klinik tanı koyma, psikolojik değerlendirme ve/ya eleman seçme vb. amaçlarla kullanılması hem bilimsel (psikometrik) hem de etik bakımdan uygun değildir. Kullanılmadan önce ölçeklerin geliştirildiği orijinal çalışmaların ve Türkiye örneklemi üzerinde yapılmış olan geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarının detaylı olarak incelenmesi gerekir. Bu sayfayı hazırlayan ve güncelleyen doktora öğrencimiz Gülbin Şengül-İnal'a çok teşekkür ederim.

Nebi Sümer

Önemli Not: Yayımlanan ölçeklerin kullanılması için izin alınmasına gerek yoktur.

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad

Hilal BALCI

Eposta

hilalaslibalci@hotmail.com

Doğum Yılı

1983

Doğum Yeri

Ordu

Yabancı Dil

İngilizce- İntermadiate

Deneyim

- 2017- Beylikdüzü Devlet Hastanesi, Psikolog Beylikdüzü- İstanbul.
- 2007- Silivri Devlet Hastanesi, Psikolog, Silivri- İstanbul
- 2005- 2007 Final Dergisi Dershanesi, Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen, Beylikdüzü+ Avcılar-İstanbul
- 2004-2005 Kültür Dershanesi, Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen, Avcılar-İstanbul

Eğitim

- 2018- Devam ediyor. İstanbul Uluslararası Zerka Moreno Enstitüsü -Psikodrama Grup Psikoterapisi Eğitimi
- 2014- İstanbul Aydın Üniversitesi- Psikoloji Yüksek Lisans Programı
- 2007-2009 Projectif Testler ve Uygulanması Staj, İ.Ü Tıp Fak. - Klinik Psikoloji Laboratuarı
- 2004-2006 Tezsiz Yüksek Lisans, (Felsefe Grubu Öğretmenliği) İstanbul Üniversitesi

- 2002-2005 Psikoloji (ÇAP), İstanbul Üniversitesi
- 2000-2004 Sosyoloji, İstanbul Üniversitesi
- 1996-2000 Süleyman Nazif Lisesi Avcılar-İstanbul (Yabancı Dil Ağırlıklı)

Üyelikler

Türk Psikologlar Derneği

Green Peace

Tema Vakfı